27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7473 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1910 ՈՒՐԲԱԹ 2 décembre 1910 27me année N. 7473

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آره ولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره كين بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Kar ekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՐՒՈՔՈՒՄՆԵՐ

Գործի ու բեղմնաւորութեան ըսկըսելու եղանակը որչափ գարունը թուի ըլլալ, գիւղացիին աշխատանքը տակայն աշունէն ծագում կ'առնէ՝ ճիշդ լմնցած տեղէն:

Թէ մեր հողագործին աշխատութիւնները որքան նահապետական են ու աւանդական, անգիտակից եղանակներ կը կրեն, գիտնալու համար, բաւական է անոր հերկել, քաղհանել, ջրել. տընկել, փորել. բուքրել ու շրջուածքը դիտել և հարցում ընել այդ գործառնութեանց մեքենայօրէն հետեւող մեր գեղջուկին՝ թէ ինչո՛ւ, ի՛նչ ըսկըզբունքով կ'ընէ այդ գործողութիւններէն մէկը: Եւ ես հաւաստի եմ որ մեր հողագործ եղբայրը ինքն է որ միամտօրէն պիտի ծիծաղի այս տեսակ հարցումի մը վրայ. և կամ անոնցմէ՝ գիւղացիներէն խօսք հասկըցող և քիչ շատ խելացի մէկը ափիբերան պիտի մնայ և պիտի խոստովանի թէ այդ ամէնը կ'ընէ անոր համար, որովհետեւ իր պապերն ալ այդ կերպ հողը գործելով (աւելի չարչըկուելով) հաց ճարած են ու ինքն ալ կը ճարէ...:

Այժմ կալերը լմնցած են ու մեր գիւղացիները կը պատրաստուին շտապով լմնցնելու նաեւ աշնանացանը ու ձմեռուան դադարին կը քաշուին տուներնին: Գիւղացիին համար սորվելու յարմար եղանակը ձմեռն է. անիկա պարտի գիտնալ թէ մարդը, ինչպէս և հողը, հանգիստի, սնունդի, օդի, ջուրի և վերանորոգուելու պէտք ունի, ինչպէս նաեւ յարմար եղանակին զայն կղկղանքներէ և աղտոտութիւններէ մաքրել անհրաժեշտ է:

Քիչ մը վարը մի առ մի այս հանելուկ թուած իրողութիւնները պիտի պարզեմ, հոս կարելիութեան սահմանին մէջ՝ ցոյց տալու համար թէ մեր գիւղացիութիւնը ո՛ր աստիճան անգիտակ է հողին բնոյթին: Հողը ինչպէս և մեր անձը կը չարչրկենք, լոկ պատառ մը հաց անկէ խլելու համար, առանց կարեւորութիւն տալու թէ հողին՝ մեր ամէնուս այդ անուշիկ «մայրիկ»ին՝ հարկ եղած հոգածութիւնը փոխադարձ երախտագիտութիւնով մը կ'ընծայե՞նք:

Մեր հողագործին մեքենական սովորութիւնն է ցորեն ցանուած խոզանները գարնան եղանակին հերկել 2-3 անգամ, առանց յարմար ատենը գիտնալու հողին բնոյթին ու որակին տեսակէտը: Այդ հերկուած արտը եթէ ջրարբի է. այսինքն բնականօրէն եթէ հողը առուի կամ գետակի մը մօտերը կը տարածուի, այդ պարագային հերկը կը թարպիսուի (կը ջրուի) սեպտեմբերին: Ջրուած հերկը 1-2 օրէն ցամքելէն վերջ, սերմնացանը, ըստ իր աւանդական սովորութեան՝ ցորենի հատիկները կը լեցնէ իր գոգնոցը ու քալելու համաչափ գնացքով կը սկսի բուռ բուռ սրսկել զանոնք: Անուրանալի է թէ այս սրսկումն ալ, ուրիշ շատ մը պարզ երեւցած գործողութեանց պէս, ընդհակառակը հմուտ և փորձառական ճարտարութիւն կը պահանջէ և ամէն մարդ նոյն գործը չի կրնար ընել: Այս եղանակին ջրուած, ցանուած հերկերը 8-10 օրէն վերջ ջրաքոսի (ջրարօսի) կը վերածուի, որ հեռուէն կանանչալիր ու սիրուն երեւոյթ մը կը պարզէ: Ջրաքոսը երաշխիք մըն է թէ ցորենը արգասաբեր պիտի ըլլայ. ասոր համար առած մը կ'ըսէ. «Ջրաքոսին կամ ջրարբին երկու Աստուած, անջրդիին՝ մէկ», այսինքն ջրաբոյը երկու աստուածով իսկ անջրդին՝ մէկով կը պաշտպանուին:

Այս այսպէս լաւ: Սակայն մեր գեղջուկը պէտք է գիտնայ թէ հողը գարնան հերկելով՝ անոր մէջ մնացած նախորդ տարուան բոյսի փտած արմատները երբ սեղմուած ներքնահողը միասին կը շրջէ, արեւին առջեւ կը փռէ, ատով հողին տուած կ'ըլլայ մաքրագործումի ու հիւթեղութեան կարեւոր մասնիկներ:

Ամէն բոյս հողին մէջ արմատներ կ'արձակէ: Արմատներն են որ հողէն սնունդ կը ծծեն: Այդ ծծման գործողութեան հետ մէկտեղ, մազանման ծայրերով կը տարածուին հողին ներքին խաւերուն: Այս պահուն բոյսերու արմատներուն վերջաւորութիւնները իրենց մէջէն կ'արտաքսեն թունաւոր հիւթ մը, նման կենդանեաց արտաշընչման ու զազիր կղկղանքին: Բնութիւնը սահմանած է որ այդ թունաւոր հիւթը հողին տուած սննդատու տարրերուն հետ խառնուելով՝ չի թունաւորէ զայն: Թոյն արտադրող մազանման ծայրերը մէկ կողմէն առաջ կը մղուին հողին մէջ և միւս կողմէն կը քիքջաւորուին, ուրիշ խօսքով կը հաստընան, որով արտադրուած այդ թունաւոր տարրը իր ազդեցութիւնը կը կորսնցնէ. հողն ալ՝ իր կարգին՝ իր ծծիչ յատկութիւնով՝ այդ վնասակար հիւթերը կը սեղմէ ու կը պահէ իր ծոցին մէջ: Այսպէս, բոյսը այդ տարրին զերծ կը մնայ թունաւորուելու վտանգէն: Հողը, սակայն, բոլորովին զուրկ լոյսի ազատ օդի ներգործութենէն, կը մնայ թունաւորուած, մինչեւ այն ատեն, երբ հողագործին արօրը կամ գութանը գայ շրջելու և անոր ծոցը պահուած փտած արմատները դուրս հանելու: Ու անկէ վերջ, արեւին ջերմացիչ ճառագայթներուն ներքեւ և ազատ օդի ներգործութեան շնորհիւ, թունաւոր տարրերու չէզոքացումով, նախորդ տարիէն մնացած փտած արմատներն ու տերեւները կը վերածուին սննդատու նիւթերու, այսինքն աղբի:

Այսպէս, հողը գարնան հերկուելով, կը փխրի, կը կակուղնայ ու կը պարարտանայ: Ուրեմն, գիւղացւոց դաշտին մէջ հերկ ընելը անթուելի առաւելութիւններ ունի: Սակայն, ինչ որ իր արհեստին անգիտակ գիւղացիութեան մտքէն չանցնիր, թէ այդպէս հողը երկար ատեն արեւին ճառագայթներուն տակ այրելով կը կորսնցնէ ո՛չ միայն նոյն տարուան կրկնակի արդիւնաբերութիւնը. այլ բուսահողին յատուկ պակտէրիաներու ջնջում մը տեղի կ'ունենայ այդ եղանակաւ, ու այդ պատճառաւ նուազ արգասաբեր կ'ըլլան մեր հողերը:

Ի՞նչ են պակտէրիաները: Ամէն հող քիչ կամ շատ քանակութեամբ իր մէջ ունի սննդատու այդ հանքային հիւթէն, որ ջուրին հետ լուծուելով՝ արագօրէն կը փոխանցուի բոյսին: Հողը որքան շատ ունենայ իր մէջ այդ հիւթէն, նոյնքան բեղմնաւոր կը դառնայ:

Արդ, դիւրին է մեր երկրագործներուն հասկցնել թէ՝ հողը հերկելով, կակուղցնելով հանդերձ, միջոց մը պէտք է արեւին կիզումին դէմ պաշտպանելու զայն, որպէսզի իր մէջ գտնուող պակտէրիաները զերծ մնան ջնջուելէ: Առանց թթուածինի գոյանալուն ու ներգործութեան՝ կորզ հողը նոյնպէս կ'ոչնչացնէ պակտէրիաները: Այս պատուհասին առաջքը առնելու համար գիտուն երկրագործներու միաձայն ցուցմունքին համեմատ, մեր երկրագործները հետեւելու են «Հոլովումի դրութեան»: Յաջորդ յօդուածով կ'անդրադառնանք այս նիւթին:

ԱՌԱՊԱՐ

ՃԱՄԲՈՒ ՆՕԹԵՐ

1908 Թուականին Յուլիս ամիսն էր, երբ Նիւ-Եորքի հեռագրական գործակալութիւնը աւետեց այն Մեծ Արշալոյսի բերկրալի լուրը. —Օսմ. Սահմանադրութիւնը՝ որուն 32 տարիներէ ի վեր ակնապիշ կը սպասէր Թուրքիոյ ժողովուրդը, մասնաւորապէս տառապագին հայը:

Նոյն այդ օրն իսկ ուխտեցի ընկերոջս Պ. Յ. Ժամկոչեանի հետ վերադառնալ հոն՝ ուր հինգ երկար տարիներէ ի վեր կ'երեւակայէի, հակառակ իմ բաղձանքիս ինչ ինչ [illegible] անկարելի կը դարձնէին գոնէ որոշ ժամանակի մը համար յետաձգել մեր ճամբորդութիւնը:

Անցան օրե՛ր, ամիսնե՛ր և ահա 1910 օգոստոսի մէջ որոշեցինք ճամբորդել դէպի Կ. Պոլիս: Հազիւ 3 օր մնացած էր մեր մեկնումին, երբ վերջին կարգադրութեան մը համար ստիպուեցայ երթալ ընկերոջս Պ. Յ. Ժամկոչեանին զոր կը բընակէր Բաւգարի, Մէս. ինքը հոն չէր, մօրը ուղղած այն հարցումիս թէ՝ «ո՛ւր է Յակոբը», խեղճ մայրը վշտահար և թախծոտ դէմքով պատասխանեց անոր տկարութեան պատճառով հիւանդանոց փոխադրուիլը: Զարմանքս խառնուած վշտիս հետ չէի կրնար ինքզինքս զսպել. անմիջապէս խնդրեցի իր եղբօր Պ. Կ. Ժամկոչեանէ որ զիս առաջնորդէ հոն ուր հեզ Յակոբը պառկած էր, իրեն մխիթարութիւն՝ իր հետ առնելով իմ վերջին նամակս:

Ու ահա քիչ յետոյ «Մէսէչուսէթ»ի հիւանդանոցն էի:

Կարելի չէ գրչով նկարագրել այն տեսարանը որ պարզուեցաւ աչքիս: Յակոբ անկողին ինկած կիսամեռ. չկրցաւ բառ մը իսկ արտասանել: Հոգեվարքի վայրկեանն էր անոր. սակայն վերջին ճիգ մը ըրաւ եւ իր կարօտալից աչքերը իմ վրաս յառելով հազիւ կրցաւ սա բառերը արտասանել, «Գնա՛ այն աշխարհը՝ որուն տարիներէ ի վեր կ'երազէիր» ու յանձնառու եղաւ մահուան անգութ ճիրաններուն. զիս թողլով անմխիթար եւ շուարած վիճակի մը մէջ:

Տեսարանը անմեկնելի էր. չէի գիտեր ի՛նչ ընէի, սակայն պէտք էր իմ բոլոր ուժս եւ կարողութիւնս իրար միացնելով եղելութիւնը հաղորդէի իմ անդուգական ընկերոջս տարաբաղդ մօրը՝ որ անհամբեր կը սպասէր իր որդւոյն կազդուրուած վերադարձին: Անհամայ եկայ տուն և երկար տատանումներէ յետոյ հաղորդեցի այն սեւ վայրկեանը՝ որուն հազիւ հազ կրցեր էի հասնիլ. ընթերցողը անշուշտ կրնայ երեւակայել այնպիսի տեսարան մը որ երկրորդ անգամ կը պարզուէր իմ առջեւ. որդեկորոյս մայրը չկրնալով ինքզինքը զսպել անմիջապէս ինձ իր թեւերուն մէջ սեղմելով ըսաւ. «Դուն ես ալ իմ Յակոբս. սիրելի զաւակս.» իսկ ես չկարենալով այլեւս ինքզինքս զսպել, վերջին հրաժեշտս եւ մխիթարութիւններս տալով տարաբաղդ ծնողքին հեռացայ:

Երկրորդ օրն էր որ իմ աննման ընկերոջս մարմինը սեւ հողին պիտի յանձնէին, իր թաղման հանդէսին աւելի փայլ մը տալու համար իր բարեկամներու և ընկերներու խնդրանքին վրայ, իմ կարողութեանս սահմանին մէջ դամբանական մը խօսեցայ զոր «Ազգ»ի ընթերցողները անշուշտ կը յիշեն:

Զնար Յակոբ, այն գրչի ու գաղափարի զինուորը որ իր ջանքերը, իր ամբողջ էութիւնը նուիրած էր տանջուող ժողովուրդի ազատագրման գործին, անգութ մահը իր սեւ ճիրանները նետելով խլեց զայն մեր ձեռքէն իր գարուն հասակին մէջ:

Մօտեցած էր Ամերիկայէն, Պօսթընէն հրաժեշտ առնելու պահը:

1910 Սեպտ. 30ին էր, Աւստրօ-Ամերիկեան ընկ. Քօլօմպիա նաւը, կարծես կը սպասէր. մեզ անդառնալի կերպով հեռացնելու և տանելու հոն՝ որուն կարօտով տարիներէ ի վեր կ'օրօրուէինք (Պոլիս): Պէտք եղած ճամբորդական կարգադրութիւնները աւարտելէ յետոյ, մըտանք նաւ, երեկոյեան ժամը 6ին, վերջին տեսութեան համար եկած էին Պ. Կարապետ Ժամկոչեան, տէարք Պօյաճեան և Շահնազարեան իրենց ընտանեօք, իսկ տարաբաղդ Յակոբի մայրը իր վիշտերը չի նորոգելու համար և մանաւանդ հակառակ ըլլալուն իմ իր քովէն հեռանալուս զանց ըրած էր այդ. շոգենաւը իր մեկնումի վերջին նշանը տուաւ, և ահա այս անգամ ևս լաց ու կոծը տիրեց շոգենաւին մէջ ու այսպէս կամաւոր թէ ակամայ հեռացանք Պօսթընէն:

Մութը թաղուերած էր. իսկ շոգենաւը յաղթական կերպով մաքառելով անծայր ալիքներուն հետ, կարծես բաղձանք մը ունէր ինծի ժամ առաջ հեռացնելու ընկերոջս գերեզմանէն, որ ինծ համար սրբավայր մը դարձած էր:

265 մղոն հեռու էինք այլեւս Պօսթընէն. երբ իրարանցում մը տիրեց շոգենաւին մէջ. 28 տարեկան երիտասարդ մըն էր ան՝ որ չկարենալով տոկալ սիրոյ մը, նախընտրեր էր ինքզինքը յանձնել ովկիանոսի ալիքներուն:

Հոս կարեւոր կը համարիմ յիշել թէ՝ շոգենաւը իր ազատասիրութիւնով, իր անկիրթ նաւաստիներով ու իր դանդաղութիւնով բոլորիս զզուանքին արժանացաւ:

Հազիւ կարողացանք սեպտ. 18ին հասնիլ Յունաստանի այն պատմական քաղաքը՝ որ կը կոչուի [illegible], սակայն չի կարողացանք հոն մնալ, անմիջապէս տեղական իշխանութեան որոշումով փոխադրուեցանք մօտակայ Լազարիա անուն կղզին, ուր վեց օր առողջապահական շղթայի տակ մնացինք: Այն իրարանցումը զոր տիրեր էր ճամբորդներուն մէջ, աննկարագրելի էր. Լազարիայի կառավարական մթիչը առաջարկեց ինձ որ ընդունիմ թարգմանի պաշտօնը:

Կ'ուզէի աւելի երկար մնալ, որովհետեւ այդ գեղեցիկ վայրը հիացուցած էր զիս և ես մոռցած էի այն ամէնը զոր շոգենաւին մէջ կրած էի: Համակրած էի, աննման սիրով մը կը սիրէի զայն, X-ը: Այն վեց օրերը զորս անցուցի կղզին մէջ ինծ թուեցան վայրկեաններ: Իւրաքանչիւր շարժումը, իւրաքանչիւր նայուածքը կարծես զիս իրեն գերի դարձուցին, գերի էի որովհետեւ աննման սիրով մը ստիպուած էի սիրել: Վերջապէս եկաւ այն օրը որ հրաժեշտ պիտի տայինք Լազարիային:

Ցաւալի էր այդ:

Ամսոյն 26ն էր երբ հասանք Զմիւռնիա, նաւը մեզ՝ 105 ճամբորդներս փոխադրեց Բաթրաս, հոս երկրորդ անգամ էր որ խոչընդոտներու կը հանդիպէի: Ինծ ուղեկիցներուս ապրանքները սխալմամբ մաքսատուն կը փոխադրեն, ինչպէս տաւ, հիմա եւս ես պէտք է ամէն բան կարգադրէի, ինչպէս որ ըրի, սակայն ծայր աստիճան մաքառելէ յետոյ:

Այն նաւը որ մեզ այս անգամ Բիրէա պիտի փոխադրէր կը կոչուէր «Լէօնիտաս», որուն ընկերութիւնը կրկին անգամ դրամ կը պահանջէր մեզմէ մեր ապրանքներուն համար. պարտաւոր չէինք վճարում ընել, որովհետեւ այդ կարգադրութիւնը տակաւին Ամերիկա եղած միջոցնիս ըրեր էինք Աւստրօ-ամերիկեան ընկերութեան հետ մինչեւ Բիրէա փոխադրելու համար, ահա հոս եւս երրորդ ձախողութեամբ մը զոր կարծես նախախնամութիւնը սահմանած էր մեզ, կրկին ես էի որ կրցայ այս ալ յաջողութեամբ պսակել: Նոյն օրը գիշերուան ժամը վեցն էր, երբ հասանք Քալամաթիա և անկէ Լիւթրօն, ու հետեւեալ օրը ճիշդ կէս օր էր երբ շոգենաւը խարիսխ նետեց Բիրէայի առջեւ:

Տեսարանը հոս բոլորովին տարբեր կերպով պարզուեցաւ մեր առջեւ: Այս անգամ ուղղակի դրամաշորթներուն հետ էր մեր գործը: Չէ կարելի նկարագրել նաւավարներու այն արարքները, որով կ'ուզէին մեզ խաբելով դրամ շորթել: Հակառակ իմ յորդորներուս, ուղեկիցներուս մէջէն գտնուեցան անձեր, որոնք համոզուելով այդ չարագործներու խարդախութիւններուն տուժեցին, կրկին և վերջին փորձ մը ըրի և յաջողեցայ ամէն բան կարգադրել:

Երեկոյեան ժամը 6ն էր աւստրիական Լօյդ ընկ. «Պառօն Պէք» անուն այն հրաշալի և արագընթաց նաւը մեզ կը սպասէր. ինքզինքս ուրախ կը զգայի, որովհետեւ կարողացեր էի բոլոր դժուարութիւններու առաջքը առնել. այլեւս նաւն էինք, երբ յանկարծ ուշադրութիւնս գրաւեց տիկ. Սիրանոյշի իրարանցումը, իր ապրանքներուն խնդիրն էր ան, զոր նաւավարները կը մերժէին յանձնել: Սակայն քաջասիրտ հայուհին իր լեզուագիտութիւնով և իր անվեհերութեամբ կարողացաւ ամէն ինչ վերջացնել և ապրանքները ընդունիլ տալ:

Հանգիստ էի այլեւս:

Ահա այս երկար և տաժանելի ճամբորդութենէ յետոյ էր որ սեպտեմբեր 27ին, առաւօտեան արշալոյսին հասանք Կ. Պոլսոյ Սարայ Պուրնիի առջեւ, [illegible] գեղածիծաղ ափերը և այդ արքայանման տեսարանը կրկին անգամ վերտեսնելով հին և քաղցր յիշողութիւնները բոլորն ալ արթնցան իմ մէջս և ես ուրախութենէս թէ տրտմութենէս սկսայ արտասուել, որովհետեւ հասած էի իմ երազած աշխարհը:

Յ. ԹԱԹԱՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 86

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

Հեղինակ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ

— Տէր Կիրակոսը հոս է, ձեզի կը սպասէ:

— Աղէկ, աղէկ:

Եւ Ղուկաս էֆէնտի ուղղուեցաւ դէպի [illegible]:

— Տէր պապա, քիչ մը հոս եկուր ըսաւ:

Տէր Կիրակոս անմիջապէս ոտքի ելաւ, մինչ վաճառականը կ'ուղղուէր Խորհրդարան, բարապանի մը առաջնորդութեամբ:

Թէեւ Աղքատախնամի նախագահութենէն հրաժարած՝ սակայն Ղուկաս էֆէնտի պահած էր իր ազդեցութիւնը եկեղեցիին շրջափակին մէջ, իբրեւ հարուստ և ազդեցիկ թաղեցի և իրեն ընծայուած ակնածական յարգանքէն բան մը պակսած չէր:

Երբ քահանային հետ առանձին մնաց, ըսաւ.

— Տէր պապա, քիչ մը առաջ զէմպիլով փիճ մը բերին հոս:

— Այո՛, էֆէնտի:

— Ատ փիճը երէկ գիշեր մեր տան դրանէն կախեր էին:

— Այո՛, իմացայ, ծառան պատմեց:

— Հիմա, տէր պապա, այդ տղան պիտի առնես, կառք մը պիտի դնես և մօրը պիտի տանիս...

— Մայրը կը ճանչնա՞ք:

— Այո՛:

— Լաւ, գլխուս վրայ, պատասխանեց քահանան:

— Բայց, խնդիրը այսչափով չըմնար, այդ կնոջ. կամ մանաւանդ աղջիկը, կ'երեւայ որ չարամիտ խորհուրդներու անսալով, կ'ուզէ կոր գայթակղութիւն մը հանել մէջտեղ, ըսելով որ այդ նորածինը ինէ ունեցած է ու այս կերպով դրամ շորթել:

— Մեղա՜յ, մեղա՜յ, բացագանչեց քահանան, այդպիսի ամբարշտութիւն կ'ըլլա՞յ:

— Կ'ընեն կոր, տէր պապա, կ'ընեն կոր: Բայց խնդիրը այդ չէ, ես չեմ ուզեր որ այդ տեսակ աղտոտ խնդիրներու մէջ անունս խառնուի, ես ընտանեկան պատիւ ու բարոյականի մասին շատ նախանձախնդիր եմ և կ'երեւայ որ այդ թշուառականներն ալ իմ այս տկար կողմս լաւ ճանչնալով, այս տեսակ խաղ մը ուզած են խաղալ: Ինչ որ է, ես կը նախընտրեմ տեղի տալ. այսինքն դրամով ատոնց բերանը գոցել, քան թէ յանուն ճշմարտութեան, հետեւերնին ինկալ, ելլալ, բան մը որ ո՛չ իմ անունիս, ո՛չ իմ դիրքիս, ո՛չ ալ պատուիս կը վայելէ:

— Շատ շիտակ է, էֆէնտիս, պատասխանեց Տ. Կիրակոս:

— Ուստի շարունակեց վաճառականը, որոշեցի որ այդ շուներուն բերանը ոսկոր մը նետեմ ու սուս ընեմ. և ասոր համար մտածեցի որ ամէնէն յարմարն է գործը քահանայի մը ձեռքով կարգադրելը, որպէսզի ձայնը դուրս չելլայ ու ամէն բան ծածուկ մնայ:

— Խօսք լաւ խօսեր էք, էֆէնտիս:

— Ուրեմն, այսպէս, տղան կառք մը կը դնես կը տանիս ու մօրը կը յանձնես, անոր ալ կ'ըսես որ եթէ մէյ մըն ալ տղան ինծի ղրկէ, զինքը ոստիկանութեան կը յանձնեմ, վերջապէս աչքը վախցնելէ ետքը, կ'ըսես նաեւ որ Ղուկաս էֆէնտի քու խեղճ վիճակիդ վրայ գթալով, որոշած է նիւթական օգնութիւն մը ընել... ա՛լ գումարը դուն կարգադրէ, հարիւր կ'ըլլայ, հարիւր յիսուն կ'ըլլայ, կամ աւելի պակաս կ'ըլլայ, վերջապէս ատոնց մօտ բան մը. սա գիտցիր միայն որ գումարը որչափ քիչ յաջողիս կապել քու ալ ինէ առնելիքդ վարձքդ այնչափ աւելի կ'ըլլայ: Միայն թէ այս գումարը տալէ առաջ, հարկ է որ տղուն մայրը թուղթ մը գրէ և ստորագրէ թէ՝ ինք սուտ տեղը յայտարարած է որ այդ տղան Ղուկաս էֆէնտիէն ունեցած է, թէ երբեք Ղուկաս էֆէնտիին հետ յարաբերութիւն չէ ունեցած, թէ իրաւունք չունի անկէ ո և է նիւթական օգնութիւն պահանջելու: Այս գիրը եթէ չստորագրէ՝ ստակը փարա չիկայ: Հիմա հասկցա՞ր ընելիքդ, ա՛ռ քեզի երկու մէճիտ կառքի փարա, հիմա շուտով մը ել գնա՛:

— Շատ աղէկ, էֆէնտիս, վստահ եղէք որ ձեզ գոհացնելու համար ջանք չպիտի խնայեմ և կը յուսամ որ կը յաջողիմ... բայց կնոջ տան հասցէն չըտուիք:

— Կնոջ տան հասցէն Միքայէլ աղային հասկցիր, սա ուր է. Աղքատախնամի օժանդակ անդամ էր ու Բանկալթի կը բնակի, ա՛ն գիտէ, արդէն իրեն տան մօտերն է կարծեմ... Շուշանիկին տունը ըսես նէ՝ անիկա ցոյց կուտայ:

— Շատ լաւ, էֆէնտիս, հիմա կ'երթամ Միքայէլ աղային տունը աղէկ կը ճանչնամ:

— Քեզ նայիմ, այս իրիկուն պատասխանի կը սպասեմ, տուն եկուր և արդիւնքը հաղորդէ ինծի, միայն թէ նորէն կը կրկնեմ, ջանա՛ որ քիչ մը դրամով գործը կարգադրես, որպէսզի դուն շատ դրամ առնես:

— Անհոգ եղէք:

Ղուկաս էֆէնտի մեկնեցաւ, մինչ Տ. Կիրակոս ուրախութեամբ ձեռքերը կը շփշփէր, այս անակնկալ բախտէն շլացած:

— Եթէ սա գործը յաջողութեամբ գլուխ հանեմ, անշուշտ ութը տասը ոսկի մը նուէր կ'առնեմ էֆէնտիէն, կը մտածէր:

Հազիւ թէ վաճառականը հեռացած էր, Տ. Կիրակոս կառք մը կանչել տուաւ և մանկիկն ալ քովը առնելով մեկնեցաւ:

Քսան վայրկեան ետքը կառքը. Միքայէլ աղայի տան դրան առջեւ վայրկեան մը կանգ առնելէ ետքը, կուգար կը կենար Շուշանիկի տան առջեւ:

Կառապանը հազիւ թէ չախչախը զարկաւ, դուռը բացուեցաւ:

— Շուշանիկին տունը ա՞յս է, հարցուց քահանան կառքին մէջէն:

— Այո՛, այո՛, հրամմեցէ՛ք, հոս է, պատասխանեց դուռը բացողը որ նոյն ինքն Սերգիսն էր:

Երիտասարդը առտուն կանուխ եկած էր խեղճ աղջկան տունը, իրենց պատահած խաղը մանրամասնօրէն պատմած էր ու հիմա կը սպասէր հոն տեսնելու համար թէ ի՛նչ արդիւնքի պիտի յանգէր գործը:

Տ. Կիրակոս մանկիկը պարունակող զամբիւղը ձեռքը, վար իջաւ կառքէն և ներս մտաւ:

— Օրիորդ Շուշանիկը և իր մայրը տեսնել կ'ուզեմ, ըսաւ քահանան:

— Շատ լաւ, վեր հրամմեցէ՛ք, պատասխանեց Սերգիս:

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

ՆԱՄԱԿ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Սօֆիա, 16 Նոյ.

Տասնըհինգ օրէ ի վեր Սօֆիայի մէջ կը գտնուէր նշանաւոր ռուս օդաչու Պ. Մասլէնքօֆ, որդին նշանաւոր միլիոնատէր Մասլէնքօֆի։ Պ. Մասլէնքօֆ հազիւ 27-28 տարու է. Ան պզտիկուց մեծ փափաք ունենալով օդագնացութեան, ծախած կը մնէ օդանաւակի մը գործարանը Բարիզի մէջ։ Հոն այդ մասնագիտութիւնը սորվելով, գործարանէն կ'ելլէ, առաջնակարգ ուրիշներու միջոցաւ օդանաւակ մը գնելով։ Այսպէս մինչեւ հիմա անհամար պըտոյտներ ըրած է եւ երեք օդանաւակ կոտրած է։ Հիմա իր հետ բերած է «Ֆարման»ի դրութեամբ իր շինած օդանաւակը, որ «Ֆարման»էն 50 քիլօ աւելի թեթեւ է։

Մասլէնքօֆի շինածը լաւ է եւ փայլուն է։ Մասլէնքօֆ ուզելով պուլկար զինուորականութիւնը մօտէն ծանօթացնել օդագնացութեան եւ նոյնիսկ պուլկար զօրքերու բանակին համար ապաւանք առնել, Սօֆիա այցելած է։ Երէկ կատարեց իր առաջին օդային պտոյտը։ 15 օրուան ժամանակամիջոցին մէջ չորս մը օդանաւային պտոյտներ պիտի ընէ։ Երէկ Սօֆիայի բովանդակ բնակչութիւնը ամբողջովին խռնուած էր Լակերին կոչուած տեղը, Սօֆիայի ծայրամասին վրայ։ Տասնեակ հազարաւոր ժողովուրդ Բնիաժովայի ճամբան գրաւած էին, դիտելու համար Սօֆիայի մէջ առաջին անգամ երեւցած օդանաւը։ Ես ալ ժամը 3ին, դպայ հոն ուրկէ օդ պիտի բարձրանար Մասլէնքօֆ։ Լակերին բաց դաշտը շրջապատուած էր զինուորներով։ Միայն բարձրաստիճան պաշտօնեաներ եւ օդանաւորդութեան ծանօթանալու համար որոշուած սպաներ Մասլէնքօֆի հետ տաք խօսակցութեան մը բռնուած էին։ Նոյնիսկ նախարարներ եւ դեսպաններ, ինչպէս նաեւ օսմ. դեսպան Ասիմ պէյ դիտելու եկած էին։

Ժամը 3ին առաջին պտոյտը ըրաւ, որ տեւեց 5 վայրկեան։ Օդին ցրտութեան պատճառաւ Մասլէնքօֆ չէր կարողացած 50-60 մեթրէն աւելի բարձրանալ։ Արգելք եղած է նաեւ օդին խոնաւութիւնը։ Պ. Մասլէնքօֆի օդանաւը, ինչպէս ըսինք, խիստ թեթեւ է եւ բաղկացած լաթէ ու փայտէ, միայն մօթէօրը պղինձ է։ Նաւուն կողմը թեւեր ունի, որոնք ուղղութիւն կուտան։ Չորս անգամ պտոյտ ընելէ յետոյ Մասլէնքօֆ, հինգերորդին իր հետ առաւ նաեւ հարիւրապետ Զլաթարօֆը, որ մեծ յօժարութիւն ցոյց կուտայ եւ կը յուսացուի որ քիչ ատենէն սորվի օդանաւորդութիւնը եւ անոր շինութեան եղանակը։ Ժամը 5ին արդէն վերջացան հինգ պտոյտներն ալ։ Սօֆիայի մէջ ամէն տեղ այդ մասին կը խօսուի։

Հաստատ աղբիւրէ կ'իմանանք որ պատերազմական նախարարութիւնը որոշած է «Ֆարման» օդանաւակ մը գնել, բանակին մէջ գործածելու համար։ Պատերազմի ժամանակ պտոյտներ նետելու եւ կամ թշնամիին ո՛ւր տեղ գտնուիլը հասկնալու շատ լաւ կը ծառայեն այդ օդանաւակները։ Մասլէնքօֆ իր օդանաւակով կարող էր 800 մեթր բարձր ելլել, բայց օդին խոնաւութիւնը արգելք կ'ըլլար, քանի որ ամէն պտոյտէ յետոյ, առած վար կ'իջնէր։ Կ'ըսուի թէ 20,000 ֆրանք կ'արժէ իւրաքանչիւր օդանաւակ։

ՄԿՐՏԻՉ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԻՌԼԱՆՏԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՑՈՅՑԸ ԿԸ ՄԵԾՆԱՅ

Լոնտոնէն 14 Նոյեմբեր թուականով հեռագրի մը մէջ ի մէջ այլոց կը կարդանք. «Իռլանտական կուսակցութեան պետը Պ. Րէտմընտ այսօր կէսօրէն առաջ, Իռլանտայի Ուէքսֆօրտ քաղաքին մէջ ճառ մը արտասանեց որ մեծ կարեւորութիւն ստացաւ Խորհրդարանին վաղը լուծուելուն հետեւանքով։ Ճառին մէջ Պ. Րէտմընտ ըսաւ որ դաշինքին նախագահը խոստացած է Իռլանտայի բացարձակ ինքնավարութիւն տալ։ «Անգլիացիներու մեծամասնութիւնը, ըսաւ Պ. Րէտմընտ, Իռլանտայի ինքնավարութիւն տալու հակառակ չէ եւ Իռլանտա շատոնց արդէն ստացած պիտի ըլլար իր ինքնավարութիւնը, եթէ Լորտերու ժողովը չհակառակէր ատոր։» Յետոյ աւելցուց պաթոսալի ձայնով մը. «Արդարութեան ձայնը շատ ուշ լսելի եղաւ. բայց ահա դարու մը չափ տեւող տարկութենէ մը յետոյ, խեղճ, տկար, արհամարհուած Իռլանտան պիտի կրնար տապալել իր դէմ ցցուող պատուարը, ինչպէս է Լորտերու ժողովը։ Լորտերը ժողովուրդին կողմէ յանցաւոր նկատուած ըլլալով այսօր կը ջանան իրենց դէմ արձակուելիք վճռին սաստկութիւնը մեղմացնել։ Բայց շատ ուշ է։ Անոնք կորսուած են իրենց գործած ոճրին համար. այս ժողովը պէտք է վերնայ...»

⁂ Նոյեմբեր 14ին. Իռլանտայի Քորք քաղաքին մէջ ծանր անկարգութիւններ պատահեցան։ Իռլանտայի ազգայնականներու պետ Պ. Րէտմընտի եւ իռլանտական անկախ կուսակցութեան պետ Պ. Օ'Պրինի կուսակիցներուն մէջ կռիւ մը ծագեցաւ։ Ազգայնականներու պաշտպանողները յարձակեցան անկախ կուսակցութեան անդամներուն բնակած թաղին վրայ, այնպէս որ ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ միջամտել եւ ազգայնականները հետ մղել գաւազանի հարուածներով։ Այս խառնաշփոթութեանց միջոցին 80 հոգի վիրաւորուեցան։

⁂ Նոյեմբեր 13ի իրիկունը, Անգլիոյ Ներքին գործերու Նախարար Պ. Չըրչիլ յարձակման մը ենթարկուեցաւ, երբ Պրատֆօրտի մէջ ճառ մը արտասանելէ ետ կը վերադառնար։ Նախարարը իր քո՛մբարթմանէն ճաշարան-վակոնը կ'երթար, երբ վակոնին նրբանցքին մէջ գըտնուող մարդ մը վրան նետուեցաւ եւ փորձեց անոր երեսին մտրակով հարուածել։ Գաղտնի ոստիկաններ յաջողեցան յարձակողը ձերբակալել, որուն հարուածը արդէն վիրաւոր էր։ Պ. Չըրչիլ երբ Բրինկըբոտի կայարանին մէջ շոգեկառքէն վար կ'իջնէր, քուէարկութեան իրաւունք պահանջող երեք կիներէ յարձակում կրեց։ Կիները բոլորն ձերբակալուեցան, բայց Նախարարին հրամանին վրայ ազատ արձակուեցան։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՎԻՆԻԶԷԼՈՍԻ ՎՐԱՅ

Ֆարսալայէն կը հեռագրեն թէ իշխանութիւնները ձերբակալած են մահափորձին հեղինակը. Բուլիա Քրիմէա անունով մէկը որ Քառակոսինոս ընտանիքին կը պատկանի։ Այս գիւղացին իր ոճիրը խոստովանած է, յայտարարելով թէ այս մահափորձին պատճառը քաղաքական է եւ թէ չորս մեղսակիցներ ունի։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՍՊԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԴԷՄ

Մատրիտէն 17 Նոյեմ. թուականով կը հեռագրեն. «Պոռասլէն եկող շոգեկառքը՝ որուն մէջ կը գտնուէր Թագաւորը, Մատրիտի եւ Իրիւնի մէջ գիծէն ելաւ։ Ոչ ոք վիրաւորուեցաւ, կասկած կայ թէ արդեօք մահափորձի ձեռնարկ մը եղած ըլլայ։»

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ ԵՐԱԺՇՏԱԽՈՒՄԲ ՄԸ ԿԸ ՎԱՐԷ

Պերլինի թերթերը անցեալ օր հետեւեալ հետաքրքրաշարժ լուրը հրատարակեցին նոյն գիրով. «Կայսրը որ այս օրերս Նոյտէքի մէջ Հէնքէլ Ֆօն Տօննէրսմառք իշխանին հիւրն է, նոյեմբեր 12ին ճաշէն առաջ, անձամբ վարեց Պրէզլաւի պահակազօրքերէն կազմուած երաժշտախումբ մը՝ որ չորս քայլերգ նուագեց։»

ԱՀՌԵԼԻ ՀՐԴԵՀ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Նիւ-Եօրքէն նոյեմբեր 13 թուականով Մաթէնի կը հեռագրեն. «Այս առտու Նիւ-Եօրքի մէկ գործարանին մէջ ծագած հրդեհին հետեւանքով 40 հոգի մեռան, որոնց մեծ մասը դեռատի աղջիկներ էին։ Տասնըչորս աղջիկներ՝ բոցերէն շրջապատուելով եւ չկրնալով գործածել ազատարար գործիքները, անձնասպան եղան, տանիքէ մը վար ցատկելով. ուրիշ աղջիկներ ալ մահացու կերպով վիրաւորուեցան։ Հրդեհը քիչ ժամանակի մէջ ա՛յնքան տարածուեցաւ որ ջրհանները չկրցան բան մը ընել։ Ժամը ինննուկէսին աղդանշանը տրուեցաւ եւ կէս օրին չորրորդ յարկին մէջ գտնուեցան 25 դիակներ։ Զոհերը, այդ տեղ իրարու վրայ դիզուած, երբ փախչիլ փորձած էին, մուխէն խեղդուած էին։ Մահամերձ վիճակի մէջ երեւցան վիրաւորեալներ հիւանդանոց փոխադրուեցան։ Հրդեհը քարիւղի պայթումէն առաջ եկած էր։ Անհուն տեսարաններ պարզուեցան դիտողներուն առջեւ։ Դեռահաս աղջիկ մը՝ անհասկնալի մահուամբ իր կարի մեքենային առջեւ մեռած գտնուեցաւ, երկիւղէն անշարժացած։ Ուրիշ վեց աղջիկներ ալ, որոնք միասին վար ցատկած էին, մեռան։ Հրշէջ զինուորներուն ցոյց տուած դիւցազնութիւնը նշանակելութեան արժանի էր. ասոնց մէջէն տասն երկու հոգի վիրաւորուեցան։»

ԹՈԼՍԹՈՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

Եասնայա-Բոլիանայէն կը տեղեկացնեն թէ Թոլսթոյի կառապանը, իր տիրոջը մահուանը առթած վիշտին չկրնալով դիմանալ, նոյեմբեր 13ին մեծ գրասէրին գերեզմանին վրայ անձնասպան եղած է, դանակով մը իր մէկ երակը կտրելով։ Այս կառապանը Թոլսթոյի ընկերացած էր, անոր փախուստին ատենը։

⁂ Թոլսթոյի վերջին յօդուածը երեւցաւ Ռեչ լրագրին մէջ, վերնագիրն էր «Մահու պատիժը»։ Թոլսթոյ այս յօդուածը գրեց Եասնայա-Բոլիանայէն մեկնելէն առաջ, Օբթին վանքին մէջ։ Թոլսթոյ իր զայրոյթը կը յայտնէ այս բանին համար որ մահու պատիժ տրուիլը կը շարունակուի մինչ։ Կը յայտարարէ թէ աւելորդ է այս պատիժին առթած բոլոր տառապանքներն ու անհաւասարութիւնը նկարագրել, որովհետեւ արդէն ուրիշ բանի օգտակար չպիտի ըլլայ, եթէ ոչ աւելցնելու դահիճներուն թիւը։ Այս բանին համար մէկ դարման միայն կայ որ կրնայ անվիճելի օգուտ մը ընծայել. այս դարմանն է մարդոց միջոցներ հայթայթել որպէսզի կարենան ճանչնալ մարդը եւ իր ճակատագիրը, յետոյ ցոյց տալ անոնց թէ պարտաւոր են իրենց ըրած գործերը արդարացնել։ Թոլսթոյ կ'ըսէ ալ թէ այս մասին բարենորոգութիւն մը պահանջող բոլոր մարդիկ ընդդիմադիրներու սպառնալիքներուն առարկայ պիտի ըլլան եւ նոյնիսկ կառավարութեան վարձկաններուն կողմէ պիտի հալածուին, բայց անվախ կերպով պէտք է դիմադրեն անոնց։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլինէն նոյեմբեր 14 թուականով Մաթէնի ղրկուած հեռագրի մը մէջ կը կարդանք. «Ռուսիոյ մէջ առողջապահական նախարարութիւն մը կազմելու համար ծրագիր մը պատրաստուած է, որուն նախաձեռնարկ եղող անձն է առողջապահական Խորհուրդին նախագահ Բրոֆ. Ռէյն։ Այս բանին համար ստեղծուած գումարը շատ անբաւական է, երբ մտածենք անգամ մը որ վերջին համաճարակին ատեն 200 հազար հոգիէ աւելի մարդիկ բռնուեցան քօլերայէ եւ անոնցմէ 100 հազարը մեռան, դարձեալ երբ մտքերնիս բերենք թէ ամէն տարի թոքախտ, տենդը, ծաղկախտ եւ ուրիշ շատ մը տարափոխիկ հիւանդութիւններ բազմաթիւ զոհեր կ'ընեն Ռուսիոյ մէջ։»

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Փորթուկալի առժամեայ կառավարութիւնը հիմա զբաղած է Ամէլի մայր-թագուհիին եւ Քարլոս թագաւորին ամուսնութեան պայմանագրին վերաբերեալ հաշիւները կարգադրելու։ Փորթուկալի թերթերուն հրատարակած այս պայմանագրութեան համեմատ, որ 1886ին Բարիզի մէջ, Բարիզի կոմսին եւ հանգուցեալ Լուիզ Ա. թագաւորին ներկայացուցիչին միջեւ ստորագրուեցաւ, Բարիզի կոմսը իր աղջկանը կուտար 50,000 ֆրանքի արժողութեամբ զգեստներ, 126,000 ֆր.ի արժէքով գոհարեղէններ եւ 150000 ֆր.ի դրամօժիտ մը որ այլեւայլ պայմանաժամերու մէջ պիտի վճարուէր։ Պայմանագրին մէկ տրամադրութեամբը, իշխանուհին Քարլոս թագաւորին մահուընէն ետքը իրաւունք կունենար թագաւորական դըղեակներուն մէկուն մէջը բնակիլ, ստանալով 75000 ֆր.ի տարեթոշակ մը։ Մամուլը այս պահուս կը վիճաբանի այս կէտին վրայ թէ կառավարութիւնը պէտք է վճարէ այս թոշակը։ Փորթուկալի առժամեայ կառավարութիւնը երբեք միտք չունի վճարելու։ Կառավարութիւնը անկէ զատ պիտի ծախէ «Ամէլիա» անունն արքայական զբօսանաւը որուն արժէքը մէկ ու կէս միլիոն ֆրանք կը հաշուուի։

ԱԶԱՏ ՍԷՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Այսօրերս Պէրլինի մէջ բազմաթիւ թերթեր մեծ աղմուկ կը հանեն «Մայրերու պաշտպանութեան Միութեան» ժողովին մէջ դատական խորհրդական Տօքթ. Ալպէրթի խօսած ճառին առթիւ։ Տօքթորը պատժական օրինագրքին մէջ անբարոյականութեան մասին գրուած տրամադրութեանց մեծ մասին ջնջումը պահանջեց։ Այս յայտարարութիւնները ներկաներուն կողմէ ջերմագին ծափահարութիւններու առարկայ եղան։ Տօքթորը վերջացնելով իր խօսքը, պահանջեց որ օրինագրքին մէջ քաղաքային եւ կրօնական ամուսնութեանց քովիկը դրուի նաեւ ազատ միութիւնը, որ օրինական տեսակէտով միւս երկուքին չափ արժէք ունենալու է։ Կեդրոնի կուսակցութեան պատկանող Ճէրմանիա թերթը երկար յօդուածի մը մէջ այս ճառին եւ անոր գտած ընդունելութեանը վրայ զայրոյթ կը յայտնէ. «Ասիկա, կը գրէ, ժամանակի նշան մըն է եւ որ պէտք եղածին չափ կը ցուցնէ թէ ի՛նչ են արմատական ֆէմինիստներու ձգտումները։»

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Քէօլնիշէ Զայթունգ կը հրատարակէ Լասսալի մէկ նամակը, ուղղուած իր հակառակորդ քրիստոնեայ ընկերվարական Հիւպէռի. այս յօդուածը հրատարակեց Ընկերվարական պատմութեան եւ գործաւորական շարժումի հանդէսը եւ Ֆօրվէրց թերթն ալ արտատպեց իր մէկ թիւին մէջ։ Լասսալ կը գրէ. «Ինչպէս բան ըսած եմ ձեզի, ես մանկութենէս ի վեր հանրապետական եղած եմ։ Եւ հակառակ ատոր, կամ թերեւս ատոր պատճառաւ, ես համոզուած եմ թէ ո՛չ մէկ բան կարող է աւելի մեծ ապագայ ունենալ եւ աւելի բարերար ազդեցութիւն ի գործ դնել քան թագաւորութիւնը, եթէ ընկերային թագաւորութիւն մը ըլլայ։ Եթէ թագաւորութիւնը ասանկ որոշում մը տար, այն ատեն ես առաջինը պիտի ըլլայի անոր դրօշակը վեր բռնողը եւ շատ շուտով ի բաց պիտի նետէի սահմանադրական տեսութիւնները։ Բայց ո՛ւր պէտք է գտնել թագաւորութիւն մը որ քաջութիւնն ու խելացութիւնը ունենայ ընկերային թագաւորութիւն մը ըլլալու։ Դուք ալ կը հաւնիք թէ կարելի չէ ասիկայ։»

ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ
ՆՈՐԱՁԵՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԴԻՐՔԸ

Եթէ արդի Նախարարութիւնը ստիպուի պաշտօնէ քաշուիլ, հաւանաբար դահլիճին կազմութիւնը այսպէս պիտի կատարուի։ Կամ Հաքքը փաշայի դահլիճը պիտի վերակազմուի իր վարչապետութեամբ, թէեւ Հաքքը փաշա կը փափաքի դեսպանական պաշտօն մը ստանձնել. կամ նախարարութիւնը պիտի կազմուի Նախորդ եպարքոս Հիւսէին Հիլմի փաշայի վարչապետութեամբ. եւ կամ Մ. եւ Յ. կուսակցութեան նախագահ Խալիլ պէյ պիտի կազմէ դահլիճը, կուսակցութեան պատկանող կարգ մը երեսփոխաններու յայտնած փափաքին համաձայն։ Զանազան թեկնածուներու վրայ կը խօսուի կարգ մը նախարարութեանց համար, ինչպէս Հիւսէյին Ճահիտ պէյ, Ճէլալ պէյ, Թէվֆիք պէյ։ Արտաքին գործոց նախարարութեան թեկնածուն է Պերլինի օսմ. դեսպան Օսման Նիզամի փաշա։

⁂ Պոլսէն նոյեմբեր 14 թուականով Մաթէնի կը գրեն. «Կ'ըսուի թէ եպարքոսին կողմէ Խորհրդարանին մէջ մօտերս կարդացուելիք քաղաքական յայտարարութիւնը արտաքին գործերու մասին հետեւեալ հաստատումները կը պարունակէ։ Թուրքիա ոչ մէկ դաշնակցութեան կողմը չէ հակած։ Անիկա խաղաղասէր քաղաքականութեան մը պիտի հետեւի եւ ամէն պետութեանց բոլոր խմբաւորումներուն հետ ալ լաւ յարաբերութիւններ պիտի մշակէ։ Թուրքիա Ռումանիոյ եւ Սերպիոյ հետ փոխադարձ շահեր ունենալուն պատճառաւ, այդ տէրութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւնները պիտի աւելնան։ Թուրք-Ռումանական կարծեցեալ պայմանագրութեան մը մասին շրջած զրոյցները սխալ են. սակայն պայմանագրութիւն մը աւելորդ է, որովհետեւ Թուրքիա ու Ռումանիա, երկուքն ալ, երբոր վիճակը անփոփոխ պահուելուն մէջ փոխադարձ շահեր ունին։ Պուլկարիոյ հետ ունեցած յարաբերութիւնները լաւ են. երկրին վարիչ մարմինները կ'ուզեն որ այս յարաբերութիւնները աւելի եւս ամրապնդուին։ Յունաստանի հետ Թուրքիոյ ունեցած յարաբերութիւնները փափաքուածին չափ լաւ չեն. Յունաստան կրնայ այդ յարաբերութիւնները աւելի բարեկամական դարձնել։ Գալով Կրետէի, Թուրքիա այդ մասին Յունաստանի հետ ընելիք բան մը չունի, անիկա պաշտպան տէրութեանց գործն է։ Տէրութիւնները պատասխանատու ըլլալով որ Կրետացիներուն բողոքած են, Բ. Դուռը կը յայտարարէ թէ Կրետացիները տէրութեանց կողմէ երկրորդ անգամ տրուած յորդորներուն անսաստած ըլլալով՝ անոնց բռնած ընթացքը որ եւ է արժէք մը չունի եւ Թուրքիոյ իրաւունքներուն ո եւ է վնաս չի կրնար պատճառել։»

«ԹԱՆ»Ի ՅՕԴՈՒԱԾԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

Հեռագրական լուրի մը համաձայն, Բարիզի Թան լրագիրը Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ եպարքոս Հաքքը փաշա քաղաքական ոչ մէկ խմբակցութեան կը պատկանի. հետեւաբար իրերուն հիմքը խորհրդաւոր եւ անթափանց կը մնայ, մինչ Գերմանիա առանձնաշնորհեալ դիրքէ մը կ'օգտուի, ինչ որ ամէնուն գիտցած բանն է։ Անաչառութիւնը կը ստիպէ խոստովանելու թէ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ կողմէ գործածուած ջանքերուն արդիւնքը չէ միայն այդ դիրքը։ Գերմանիա սա աւելութեամբ օժտուած է որ իսլամ հպատակներ չունի։ Թուրքերը չոր գործողութիւններէ կ'ախորժին եւ Օսմ. Լոյդի տեղեկագիրը Ժէօն-Թուրքերու Ընդհանուր ժողովին վրայ՝ համեմատութենէ աւելի շոյիչ գրուածք մըն էր։ Բայց կացութիւնը փոխուեցաւ Թուրքիոյ դրամական պէտքերուն պատճառաւ։ Իրենց ելմտացոյցին բացը գոցելու համար, Թուրքերը չեն կրնար անհամեմատ աջակցութիւն մը ստանալ Պերլինէն։ Սակայն Թուրքերը այս անգամ Գերմանիայէն պահանջեցին որ իր բարեկամութեան հնչուն ապացոյցները տայ անոնց։ Միւս կողմէ օսմ. պետական մարդիկը նկատելով որ գերման սնտուկները չեն կրնար միշտ նորոգել բարեկամութեան այդ հաւաստիքը, հիմա անոնք կը յայտարարեն թէ հաւասարակշիռ եւ անկողմնակալ քաղաքականութեան կը հետեւին։ Ֆրանսա եւ Անգլիա վեց ամիս առաջ կրնային այդպէս չարժել, բայց չի կրցին ուրիշ կանխառեցնել ո՛չ թրքական եւ ոչ գերմանական կողմէն։ Ֆրանսա եւ Անգլիա, գործնական քաղաքականութեամբ եւ Պիզմարքէն աւելի անկեղծութեամբ, պիտի կարենային Պոլիսը եւ Պերլինը համաձայնութեան մը յանգեցնել, որ ուշ կամ կանուխ պարտադիր պիտի ըլլայ։ Տակաւին չէ կարելի ճշդել գործածուած միջոցին մեծութիւնը. աւելի դէշ, որովհետեւ յաջողելու համար՝ ծրագիր մը պէտք է ունենալ։

ԵԷՄԷՆԻ ՄԷՋ

Ներքին գործոց Նախարարը, պատերազմական Նախարարը եւ Ասիրի Նոր կառավարիչը, առջի օր, խորհրդակցութիւն կատարեցին Եէմէնի վիճակին վրայ, ուր ապստամբական շարժումը սաստկացած է քանի մը օրէ ի վեր։

⁂ Թանին կ'ըսէ թէ անցեալ տարի մինչեւ այսօր 23 նախակրթարան եւ աղջիկներու 1 նախակրթարան բացուած են Եէմէնի մէջ։ Ուրիշ 20 վարժարաններ ալ բացուելու վրայ են։ Արդէն իսկ բացուած դպրոցներ բարեկարգուած են։ Աղջկանց վարժարան մը հաստատուած է Սանայի մէջ եւ տիպար վարժարան մըն ալ՝ Հօտէյտա։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Նոյն Ֆրայէ Բրեսէ կ'ըսէ թէ անհիմն է այն լուրը, որուն համաձայն, Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի յարաբերութիւնները ձգտած ըլլան։ Այդ լուրը տարածուած էր Ռուսերուն կողմէ, արդարացնելու համար ռուս սպայակոյտի պետին առաջխաղացումը դէպի պարսկական սահմանագլուխը։

⁂ Պերլինի օսմ. դեսպանատունը կը հերքէ Ռուսերուն կողմէ տարածուած զրոյցները, որոնց համաձայն, օսմ. զինուորները Ուրմիայի մէջ աւարառութիւններ գործած եւ դրամ յափշտակած են։ Օսմ. դեսպանատունը կը յայտարարէ թէ սահմանագլխի խնդիր մը կայ, որ դիւանագիտական կերպով պիտի կարգադրուի, սահմանակից նահանգներու վարչութիւնը բարւոքելուն պէս։

⁂ Պարսիկ թերթ մը հետեւեալը կը գրէ. «Թուրքերուն կացութիւնը Ատրպատականի եւ Լարիճանի մէջ՝ հետզհետէ տագնապալից պիտի դառնայ, եթէ երբեք օսմ. կառավարութիւնը բացորոշ ընթացք մը չհետեւի։ Մէկ կողմէ Թուրքերը կը մղեն Պարսկաստանի մէջ գործելու, իսկ միւս կողմէ կը հալածեն զանոնք։ Պարսիկ կառավարութիւնը այս ամէնուն մէջ մասնակցութիւն չունի։ Թուրք-պարսիկ սահմանագլխին վրայ պարսկական կանոնաւոր զինուոր չկայ։ Յարձակումներու հեղինակներն են Քիւրտերը եւ Լուրերը, որոնց վրայ ոչ մէկ ազդեցութիւն չունի իշխանութիւնը։ Լաւ խորհուրդ մը տանք Թուրքերուն. թող լաւ պաշտպանեն իրենց սահմանագլուխները։ Օսմ. Քիւրտերու խումբեր Պարսկաստան մտած են վերջերս, անոնք տուն եւ հող չունենալնուն, աւարառութեամբ եւ կռիւով կ'ապրին։»

ՄԻԹՈՏԻԶԱԿԱՆՆԵՐԸ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գորֆուէն կը գրեն Տէքէս Օբօմանի. «Ամերիկացի մեթոտականները, որոնք Պոսթոնէն հրահանգ եւ նպաստ կը ստանան, Ալպանիոյ մէջ գործօն բրոբականտ մը կ'ընեն քանի մը տարիէ ի վեր։ Ալպանիացիներուն կը հասկցնեն թէ Ալպանիոյ փրկութիւնը մեթոտական բրոբականտէն կախում ունի։ Իրենց հետեւողներուն կուտան տեսակ մը վկայագիրներ որոնք ամերիկեան քաղաքացիութեան թուղթերու արժէքը ունին։ Այդ դրութիւնը Փոքր Ասիոյ մէջ ի գործ դրուելով՝ աչքառու արդիւնքներ տուած է։ Իրողութիւնը սա է որ թէ՛ Ալպանիոյ եւ թէ Հայաստանի մէջ հետզհետէ կ'աւելնայ ամերիկեան պաշտպանեալներու թիւը։ Մեթոտականներու բրոբականտը միշտ խռովութիւն պիտի սերմանէ մտքերու մէջ, անիկա վտանգ մըն է օսմանցիութեան դէմ։ Այդ բրոբականտը ճարտարարուեստ մըն է որ պիտի հայթայթէ երկու սեռէ կարգ մը բախտախնդիր մարդոց, որոնք քրիստոնեայ միսիօնարներու անուն առած են։ Անիկա կը վնասէ վարչական կազմակերպութեան, խանգարիչ տարր մըն է հանրային բարեկարգութեան համար, բարքերը կ'ապականէ եւ ազգային զգացումները կը խաթարէ։»

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Դամասկոսէն կը հեռագրեն թէ վստահութիւնը հետզհետէ կը վերահաստատուի Հօրանի մէջ եւ ժողովուրդը տակաւ կ'ըմբռնէ զինուորական ուժին կարեւորութիւնը։ Դրուզները հասկնալով որ չպիտի կրնան դիմադրել բանակին, սկսած են անձնատուր ըլլալ։ Համբաւաւոր Ամիր Եահիա անոնց մէջ կը գտնուի։ Բանիցս մասնակցած էր ընդհարումներու եւ Ֆութայէթի կռուին ատեն հրամանատարութիւն կ'ընէր։ Զօրագունդերուն կողմէ հետապնդուած, անձնատուր ըլլալէ զատ փրկութեան ուրիշ միջոց չէ գտած։ Պատերազմական Ատեանը պիտի թեթեւցնէ անոր պատիժը, անձնատուր ըլլալուն համար։

ՍԷՐԱՅ-ՊՈՒՐՆԻԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Սէրայ-Պուրնիի մէջ սարքուելիք ցուցահանդէսին մէջ զանազան յանկուցիչ բաներ պիտի գտնուին, ինչպէս Մեծ Անիւը, պարանակապ օդապարիկը։ Պալատ մը պիտի շինուի հոն, որուն գմբէթը չինական մեհեան մը պիտի յիշեցնէ։ Արուեստական եւ ճարտարարուեստական բոլոր արտադրութիւնները երեւան պիտի գան այդ ցուցահանդէսին մէջ։

ԱԼՊԱՆԻԱՑԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

Ալպանիացի երեսփոխանները եպարքոսէն խնդրած էին որ Թուրքիա վերադառնալու արտօնութիւն շնորհուի երեւելի Ալպանիացիներէն անոնց որ վերջին տագնապին ատեն Նաբոլի խոյս տուած էին։ Վարչապետը հաւանութիւն յայտնած էր։ Առջի օր, այդ երեւելիներէն երկու հոգի, Աքիֆ փաշա եւ Շէվքէթ պէյ, մայրաքաղաք հասան։ Տէրվիշ պէյ ալ մօտերս պիտի վերադառնայ։

ՅՈՅՆԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յունաց Պատրիարքարանի Խառն Ժողովը առջի օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ զինուորագրութեան խնդրով։ Տօքթ. Լիմարաքիսի կողմէ պատրաստուած յիշատակագիրը կարդացուեցաւ, որ կառավարութեան պիտի տրուի։ Այդ յիշատակագրին մէջ կարգ մը միջոցներ առաջարկուած են՝ դասալքութեանց առաջքը առնելու համար։ Գլխաւոր միջոցներն են, զինուորական ծառայութեան շրջանին նուազեցումը, Յոյներու ընդունելութիւնը զինուորական վարժարաններու մէջ, զինուորական աստիճաններու մասին յառաջացում եւ զինուորական ծառայութեան ատեն [illegible] ապահովել։

ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Ասկէ առաջ ծանուցած էինք քննիչ յանձնախումբի մը առաքումը դէպի Մակեդոնիա եւ Ալպանիա։ Այդ յանձնախումբը արդէն իսկ ճամբայ ելած է։ Կ'ըսուի թէ օտար հիւպատոսներու պահանջման վրայ ղրկուած է այդ յանձնախումբը։ Մակեդոնիոյ եւ Ալպանիոյ հիւպատոսները վերջերս կացութեան վրայ երկար տեղեկագիրներ ղրկած էին իրենց կառավարութիւններուն։

ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ

Թուրքերէն թերթ մը կ'իմանայ թէ սահմանագլխի խնդիրներու մասին կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է, բացի քանի մը կէտերէ, որոնք վիճելի մնացած են։ Եթէ խառն յանձնախումբը աշխատութիւնները վերջացած ատեն չկարենայ համաձայնիլ այդ կէտերու մասին, Իրաւարարական Ատեանի մը պիտի յանձնուի անոնց կարգադրութիւնը։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հանիայէն ղրկուած հեռագիր մը համաձայն, Կրետէի Գործադիր Ժողովը ընտրուած է 46ի դէմ 57 ձայնով։ Պ. Քասնեաս, Պ. Միքէլիտաքիս եւ Պ. Սքուլաս Գործադիր Ժողովին անդամ ընտրուած են, եւ ընդհանուր երդում պիտի ընեն Ներկիսա թագաւորին անունով։ Ազգ. Ժողովին մէջ քրիստոնեայ երեսփոխաններ միայն մասնակցած են քուէարկութեան։ Իսլամ երեսփոխանները այդ միջոցին մեկնած են ժողովարանէն։

⁂ Աթէնքի Խորհրդարանին անդամներէն մէկ քանին կը պատրաստուին կառավարութեան հարցապնդում ուղղելու կրետական խնդրի մասին։ Արտաքին գործոց նախարարին պիտի հարցնեն թէ Թուրքիա ի՛նչպէս իր իրաւունքները ապահոված է կղզիին վրայ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂ

Գերման աղբիւրէ հասած լուրերու նայելով, սահմանագլխին վրայ կռիւները կը շարունակուին Թուրքերուն եւ Գարատաղցիներուն միջեւ։ Գարատաղցի հրամանատարներու արշաւանքէ մը կը վախցուի։ Սահմանագլուխը ամրացուած է։

⁂ Վիէննական թերթերը կը ծանուցանեն թէ 300 իսլամ Ալպանիացիներ Գարատաղ խոյս տուած են իրենց զէնքերով։

ՔՈԼԵՐԱՆ

Առջի օր, Պոլսոյ զինուորական հիւանդանոցներուն մէջ քոլերայէ 3 դէպքեր պատահեցան, իսկ գաւառներուն մէջ 6 դէպք եւ 4 մահ զինուորներէն։ Ռոտոսթոյի մէջ ժողովուրդէն 2 դէպք եւ 2 մահ ու զինուորներէն 3 մահ։ Կասկածելի ախտանշաններով մահ մը պատահած է Պանտըրմայի մէջ։ Տրապիզոնի մէջ, անցեալ կիրակի, 9 դէպք պատահած է, որոնց 2ը մահացու։ Ամասիոյ մէջ Նախորդ վարակեալներէն մէկ հոգի մեռած է։ Էտիրնէի մէջ ո՛չ դէպք եւ ո՛չ մահ կայ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Բրօկրէ դը Սալոնիք կ'ըսէ թէ անցեալ կիրակի յոյն հրոսակներ Քաթերինայի մէջ առեւանգած են երեք յոյն գիւղացիներ եւ անոնց ջորիները։ Ոստիկան-զինուորներու ջոկատ մը հետապնդելով աւազակախումբը, ձոր մը մէջ գտած է երկու ջորիները եւ առեւանգուած գիւղացիներէն մէկը։ Հետապնդումը կը շարունակուի։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալ գիշեր գողեր մտան Մաքրիգիւղի Յունաց գերեզմանատան պահապանին տունը։ Մարդուն կինը եւ աղջիկները իրար անցած ըլլալով, գողերը կծիկ դրին, դռնապանին ձեռքը վիրաւորելէ յետոյ։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ այդ յանցաւոր գողերը։

ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՑԱՒԱՑԱՒՆԵՐՈՒ ԴԷՄ
ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ
ՔՕՉՕՅԵԱՆ ՄԻՒՐՏԵՆՈՎ

Այս անվրիպելի եւ ազդու դեղը, որ դուրսէն կը գործածուի, արմատապէս կը բուժէ հին եւ նոր յօդացաւերը, յօդատապը, կաթուածը, զառամկի ցաւը, կողացաւերը եւ ամէն տեսակ ջղացաւութիւնները։ Այդ կարգի հիւանդները կրնան բուժուիլ այս դեղին շնորհիւ, պայմանաւ որ կանոնաւորապէս եւ յարատեւութեամբ գործածուի ան։ Բոլոր գլխաւոր դեղագործներուն քով կը ծախուի։ 6—10

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Աւուր Պատշաճի

Իզմիրի Դաշնեքին մէջ «պէտք է պահպանել Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը» վերնագրով և Ուխտաւոր ստորագրութեամբ յօդուած մը տեսայ, ինծի ուղղուած, իբրեւ պատասխան Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը ջնջելու մասին Արեւելքի մէջ ըրած առաջարկութեանս։

Յօդուածագիրը Երուսաղէմի Պատրիարքութեան պահպանման պէտքը ցոյց տալու համար քիչ մը շատ տղայական փաստեր առաջ կը բերէ։

Նախ՝ կ՚ըսէ թէ Երուսաղէմի մէջ ամբողջ աշխարհի քրիստոնեայ ազգերուն կալուածները երեք մասի բաժնուած են Յունադաւան, Լատինադաւան և Հայ Լուսաւորչական, այնպէս որ սրբավայրերու մէջ այս երեք ազգերէն զատ միւս քրիստոնեայ ազգերը իրաւունք չունին պատարագելու... հետեւաբար պէտք է պահել Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը։ Աւելի գուցէ զօրաւոր փաստ մը ըլլար, եթէ յօդուածագիրը նախ ապացուցանէր այդ պատարագներու օգտակարութիւնը Հայ ազգին համար, բան մը որ մոռցած է ընելու մեր Ուխտաւորը։

Ետքը, կ՚ըսէ, ուրիշ օրինակ մը եւս. երբ ոեւէ կայսր կամ իշխան Երուսաղէմ այցելելու երթայ, կը պատրաստուի այցելել Հայոց Պատրիարքարանը, ինչպէս որ այցելեր են Գերմանիոյ կամ Ռուսիոյ իշխանները... հետեւաբար պէտք է պահել Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը։

Բայց կրկին կը հարցնեմ այդ Ուխտաւորին.

— Ինչ օգուտ տեսեր է Հայ ազգը, մինչեւ այսօր, այդ իշխանական այցելութիւններէն։

Այնքան օգուտ, որքան պատարագներէն, այնպէս չէ՞. այսինքն՝ ոչինչ։

«Քանի՜ քանի՜ այսպիսի փաստեր» կը գտնէ մեր Ուխտաւորը, առանց սակայն ուրիշ փաստեր առաջ բերելու։ Ետքը կ՚աւելցնէ. «Միթէ դրանք մի որոշ չափով պատիւ չե՞ն ազգութեան»... այսինքն պատարագելու իրաւունքը և իշխանական այցելութիւնները ընդունիլը։

Կրնայ ըլլալ որ ատոնք մեծ ու հարուստ ազգերու համար «պատիւ»ներ ըլլան, բայց մեզի պէս խեղճ ազգի մը համար անօգուտ պերճանքներ են, հետեւաբար վնասակար։

Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը ջնջելով ու սրբավայրերը ծախելով՝ նախ ազգը մեծ բեռէ մը կը փրկուի և յետոյ գոյացած մեծաքանակ գումարովը կրնանք շէնցնել Հայաստանի շատ մը աւերակ վանքերը և անոնք մէյ մէկ կրթութեան վառարաններ դարձնել գաւառացի մանուկներուն համար և վստահ եղէք որ աւելի շատ աւելի «պատիւ» վաստկած կ՚ըլլանք քան Քրիստոսի գերեզմանին վրայ աղօթելով կամ արքայական հիւրեր ընդունելով։

Երուսաղէմի պատրիարքութեան պէս շռայլութիւն մը մեզի համար, կը նմանի ոտքը կօշիկ չունենալ ու օթօմօպիլ մը պահել «ի ցոյց մարդկան», օթօմօպիլ մը զոր նոյնիսկ չենք կրնար գործածել պէնզինի դրամ չունենալնուս համար։

Բայց ինչ օգուտ վիճաբանիլ մէկու մը հետ որ Ուխտաւոր է, այսինքն՝ քրիստոնեայ հաւատացեալ մը, մարդ մը որ օրերով ու շաբաթներով կը ճամբորդէ երթալ համբուրելու համար մարմարեայ քարեր, որոնց նմաններովը գուցէ իր տան գործարանը յատակուած է...։

Իմ առաջարկս այդպիսի գլուխներ կրողներու ուղղուած չէ, ուրեմն մնաք բարով, հաճի յօդուածագիր։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ ՑԱՆԿԸ

Երէկ, ըստ հրաւէրի, Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ նիստ գումարեցին մայրաքաղաքս գտնուող եկեղեցականները, ընտրելու համար Կրօն. Ժողովի մը եռապատիկ ցանկը, որուն մէջէն Երեսփ. Ժողովը պիտի առնէ 14 եկեղեցականներ։ Պատրիարքարանէ հրաւէր ղրկուած էր 56 եկեղեցականներու, որոնցմէ միայն 20-25 հոգի ներկայ էին, իսկ միւսները ղրկած էին իրենց քուէները։ Քուէներու ընդհանուր թիւն էր 36։ Կը նախագահէր Գաբրիէլ եպ. Ճէվահիրճեան։ Քուէարկութեան արդիւնքը եղաւ հետեւեալը.— Մանկունի, Յովհաննէսեան, Երէցեան, Ճէվահիրճեան և... Օրմանեան (5 քուէ) եպս.ները. Վահան Յակոբեան, Ղեւոնդ Դուրեան, Խորէն Պէհրիկեան, Եղնիկ Գալստեան, Տիրայր Մարգարեան, Գրիգորիս Պալագեան և Սմբատ Գազազեան վրդ.ները և Այճեան, Էքսէրճեան, Դերձակեան, Երէցեան, Ջօհրապեան, Գէորգ Անանեան, Եղիազար Պօղոսեան, Պետրոս Յակոբեան, Յակոբոս Տէլէճէեան, Պօղոս Պէյազճեան, Աբրահամ Իպէկեան, Վաչական Բագունի, Գէորգ Պօղալեան, Գրիգոր Յակոբեան, Գրիգոր Ճէպէճեան, Միքայէլ Ոսկերիչեան, Անանիա Յակոբեան, Գարեգին Յովակիմեան, Վաղարշ Յակոբեան, Ներսէս Նազիկեան, Եղիա Կարապետեան, Խորէն Վարդանեան, Կարապետ Ստեփանեան, Սահակ Պետրոսեան, Խաչատուր Դերձակեան, Արիստակէս Վարժապետեան, Սահակ Փափազեան, Մեսրոպ Տէր-Մեսրոպեան և Բարթամ Թադէոսեան քահանաները։ Յետոյ տեղեկագիրը պատրաստելով ղրկուեցաւ Ազգ. Ժողովին։

ՎԱԽՃԱՆԱԾ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

Էջմիածինէն Երուսաղէմ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ Զարատնեց-Զ՚ղկածագի նորընտիր առաջնորդ Եզեկիէլ Ծ. վրդ. Արշակունի, որ եպիսկոպոսանալու համար Էջմիածին ուղեւորեցաւ, հոն վախճաներ է։ Հանգուցեալը ինչպէս յայտնի է Պաքուէն հրահանգ առած էր Էջմիածին չերթալու և սակայն հակառակ ատոր դարձեալ ան մեկնած էր Էջմիածին, ուր տեղի ունեցած է մահը։ Տ. Եզեկիէլ վրդ. Երուսաղէմի միաբան էր և երկար տարեն վարած է առաջնորդական պաշտօններ. ծնած էր 1864ին.

ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՕԾՈՒՄ

Զաւէն եպս. կիրակի օր Գալֆայեան որբանոցի 44րդ տարեդարձին առթիւ պիտի պատարագէ Խասգիւղի եկեղեցիին մէջ և Տրապիզոնի Մալա գիւղախումբին վրայ քահանայ պիտի ձեռնադրէ երկու քահանայացուներ։

ՆՈՒԷՐ

Կովկասահայ Գրիգոր Ջալխուշեան ի նպաստ Հայաստանի սովեալներուն 300 րուպլի ղրկած է Պատրիարքարան։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Պանտըրմայի մէջ Կրօն. Ժողով մը ընտրուած եւ տեղեկագրուած է Պատրիարքարան՝ հաստատուելու համար։

ԱՅՐԻԱԽՆԱՄ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Այրիախնամ յանձնաժողովը իր վերջին նիստին մէջ սա որոշումները տուաւ,

1. Կիլիկիոյ Շնորհ. Ս. Կաթողիկոսին միջոցաւ առաջնորդներու ղրկուած շրջաբերականներու պատասխանները ցարդ հասած չըլլալով, որոշեց հեռագրել Ն. Ս. Օծութեան որ այդ պատասխանները անյապաղ ղրկելու համար, հարկ եղած հրամանները տայ, իր թեմական առաջնորդներուն։ 2. Որոշեց դիմել Արեւելեան գորգի ընկ. պետ. Մ. Ալեօքիի և խնդրել որ Հաճընի մէջ ալ գործի մասնաճիւղ մը հաստատէ։ 3. Յանձնաժողովին ատենապետ եւ ատենադպիր էֆէնտիները ստանձնած ըլլալով գործի ծանօթ վաճառական Արշակ էֆ. Գարակէօզեանի, ինչպէս նաեւ Երեսփոխան Ստեփան էֆ. Սպարթալիի հետ ունեցած իրենց տեսակցութեան արդիւնքը հաղորդեցին և խորհրդակցութիւններ կատարուեցան։ 4. Քաղաք. Ժողովը յանձնաժողովին անդամակիցներու հրաժարականներուն տեղ ընտրելեաց ցանկ մը կ՚ուզէր. երկու ընտրելի նշանակուեցան՝ գործի ծանօթ վաճառական Զարմայր էֆ. Ճիմաճեան և Կիլիկիոյ վարչ. պատուիրակ Սուրէն էֆ.։ 6. Կարդացուեցաւ յանձնաժողովի անդամ Յօբթ. Թէրզեան էֆ.ի մէկ գիրը որով առաջարկներ կը բերէր. խորհրդակցութիւններ կատարուեցան և յառաջիկայ նիստին նկատի առնուելու համար օրակարգ անցուեցաւ։ Գուլպայագործի մը և եաղմայի վարպետի մը հետ խորհրդակցութիւններ կատարուելով անոնց յանձնառութեան պայմաններուն մանրամասնօրէն տեղեկացաւ։ Գործի երկու նոր վարպետներ, արհեստի մասին տեղեկութիւններ հաղորդեցին, նկատի առնուեցան։ Խնդրեց ծանօթ վաճառական Իբրանոսեան էֆ.է յանձնաժողովի նիստին հրաւիրել, կարգ մը խնդիրներու մասին իր փորձառութեան դիմում ըլլալու համար։ Հրաւիրել նաեւ նոյն օրուան համար Շիշլիի Հայ Տիկնանց Միութեան դիւանը, բանակցութիւններ կատարելու համար։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Յառաջիկայ կիրակի 21 Նոյեմ. Գալֆաեան Աղջկանց Որբանոցի հաստատութեան 44րդ տարեդարձին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին մէջ ի յիշատակ հիմնադիր հանգուցեալ Սրբուհի Մայրապետի։ Քոլերայի պատճառաւ համախմբումէ զգուշանալու համար, ըստ որոշման պատ. Խնամակալութեան, որբանոցին մէջ այս առթիւ մասնաւոր հանդէս և ընդունելութիւն տեղի չպիտի ունենայ։

Մայր. Գալֆ. Աղջ. Որբանոցի
ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԱՅՐՈՑ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
19 0 Նոյմ. 19/2 Խասգիւղ

Տ. ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՀԱՄԵՐԳԸ

Ծանօթ երաժշտագէտ Տ. Կոմիտաս վրդ. փափաքած ըլլալով Պոլսոյ հասարակութեան ալ ներկայացնել զուտ հայկական բնատոհմիկ երաժշտութիւնը՝ անծանօթ մնացած գրեթէ ամենուս, ձեռնարկած և յաջողած է ի կատար ածել 300 հոգիէ բաղկացեալ երկսեռ երգչախումբ մը մարզելու դժուար գործը։ Համերգը որ տեղի պիտի ունենայ Նոյ. 21/4 կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 1ու կէսին (Ը. Ե.) Պըթի Շանի ձմեռնային Թատրոնին մէջ, կը բաղկանայ երկու գլխաւոր մասէ.

Ա.— Հայ եկեղեցական երաժշտութենէն՝ Պատարագի, Ոտնլուայի, Ջրօրհնեաց երգեր և Հին Տաղեր։

Բ.— Հայ գեղջուկ երաժշտութենէն՝ Ախալցխայի, Անտունի, Հովուական, Հարսանեկան եւ Պարի երգեր եւ այլն։

Երգուածները 2—8 ձայնով կտորներ են։

Մեներգներէն որոնցմէ կարեւոր բաժին մը պիտի ունենայ նոյնինքն Հ. Ս.ը իր Թէնօռ-պառիթօն ձայնովը, պիտի ընկերանայ դաշնակ կամ երգեհոն։

Որոշեալ ժամէն ուշ եկողներուն համար Թատրոնին դուռները գոց պիտի ըլլան մինչեւ երգուած կտորին աւարտումը։

Տոմսակները կը ծախուին Ղալաթիոյ եկեղեցին դպրաց դասի սենեակը, առաւօտեան ժամը 8ու կէսէն մինչեւ 6ու կէս (Ը. Ե.), ուր կ՚ընդունուին նաեւ ղրկուած տոմսերու փոխարժէքները, նաեւ Սկիւտարի Յառաջդիմական Միութեան լսարանը և համերգին օրը Թատրոնի կիշէն։ Համերգը միայն Բերայի մէջ տալ կարելի ըլլալուն, արուարձաններէն փափաքողները կը հրաւիրուին օգտուիլ այս առիթէն։

ԱՄՖԻԹԱՏՐՈՆ ՊԸԹԻ-ՇԱՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ Պ. ՆԱԹԱՆՍՈՆԻ

Այս Ուրբաթ իրիկուն՝ առաջին անգամ ըլլալով՝ բեմ պիտի ելլէ
ՄԻԼԱ ԹԷՐԷՆ
Վիէննական օբէրէթի խումբին
Ներկայացուելիք խաղն է
Le Rêve d'une Valse
Գիները սովորական

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԾԵՐԱԿՈՅՏ

ԳԱՀԱՃԱՌԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ծերակոյտը երէկ դարձեալ նիստ գումարեց նախագահութեամբ Սաիտ փաշայի։ Այս անգամ ներկայ էր միայն Ճավիտ պէյ։ Հագգը փաշա կը բացակայէր։ Դարձեալ շարունակուեցաւ գահաճառի պատասխանին առթիւ առջի օրուան ժողովին կիսատ մնացած վիճաբանութիւնը։ Նախ խօսք առաւ յանձնաժողովին տեղեկատու Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան և երկարօրէն պատասխանեց Հագգը փաշայի առջի օր ըրած յայտարարութիւններուն, մասնաւորաբար խօսելով կառավարութեան կողմէ գնուած երկու զրահաւորներուն վրայ, ըսաւ թէ՝ կառավարութիւնը անցեալ տարի հինգ միլիոն ոսկիի վարկ մը ուզեց նաւատորմը զօրացնելու համար. այն ատեն, ըսաւ, ուզեցինք տեղեկանալ թէ կառավարութիւնը որոշ ծրագիր մը ունի՞ և ի պատասխան՝ այն ատենուան ծովային նախարարը մեզի բերաւ այդ ծրագիրը. բայց տարի մը անցաւ անկէ ի վեր և հազիւ երկու պզտիկ զրահաւորներ գնուած են և ասկէ զատ մեզ կը յայտարարէ թէ՝ ծրագիր չկայ. մեր այս խօսքերով կառավարութիւնը քննադատել չէինք ուզեր, որովհետեւ եթէ քննադատել ուզենք շա՛տ աւելի մեծ ու կարեւոր խնդիրներ կան. Կրետէի խնդիրը կայ, որուն համար ասկէ առաջ կառավարութիւնը խոստացաւ Կարմիր Տետրակ մը հրատարակել և սակայն մինչեւ այսօր ատանկ բան մը չերեւցաւ. խոստացաւ մեզի բերել օտար կառավարութեանց հետ կնքուած առեւտրական դաշնագիրներու պայմանագրութիւնները, բայց այն ալ չբերաւ։ Յետոյ դարձեալ կարդացուեցաւ գահաճառին պատասխանը և առանց փոփոխութեան մինչեւ կէսը ընդունուեցաւ և մնացեալ մասը ձգուեցաւ վաղուան ժողովին։

ԻԹԹԻՀԱՏԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԴԱՀԼԻՃԸ

Երեսփ. Ժողովը ընդհանուր նիստ չունէր երէկ, սակայն Իթթիհատի խորհրդարանական կուսակցութիւնը առանձին նիստ գումարեց և զբաղեցաւ մասնաւորաբար դահլիճին ընելիք յայտարարութեան մասին։ Ինչպէս կը լսենք Հագգը փաշա, վաղը Երեսփ. Ժողովին կողմէ գահաճառին տրուելիք պատասխանին ընթերցումէն յետոյ, պիտի կարդայ նաեւ յայտարարութիւնը։

ԽԱԼԻԼ ՊԷՅ

Իթթիհատի Խորհրդարանական կուսակցութիւնը երէկ ընտրութիւն կատարելով իբրեւ նախագահ դարձեալ վեր ընտրեց Մենթեշէի երեսփոխան Խալիլ պէյը։

ՔՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Երէկ, 24 ժամուան ընթացքին Պոլսոյ մէջ քոլերայէ 13 դէպքեր պատահեցան, որոնց 5ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն ալ 7 հոգի մեռան։ Գալաթ՝ 2, Շահզատէ-Պաշի՝ 1, Կալաթա՝ 1, Գումգաբու՝ 1, Մաքրիգէօյ՝ 1. Էյուպ՝ 1, Գասըմ-Փաշա՝ 1. Սարըգըզ՝ 1 Չէնկէլքէօյ՝ 1 Հէյպէլի կղզին՝ 1, Կիւլհանէի հիւանդանոցը՝ 1. Գապաթաշ՝ 1. Սեպտ. 13էն մինչեւ հիմա վարակուածներուն թիւը 700ի կը հասնի, իսկ մեռածներունը՝ 403ի։

⁂ Ֆրանսացի մեծանուն բրոֆէսէօր Տօքթ. Շանթմէս Պոլիս պիտի հրաւիրուի, քոլերայի մասին գիտական քննութիւններ և փորձառութիւններ ընելու համար։

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԵԷՄԷՆԻ ՄԷՋ

Զեւահա, պաշտօնաթերթը հասած նոր տեղեկութեանց համաձայն, Եէմէնի կացութիւնը ա՛լ աւելի ծանրացած է և մտահոգութիւն կը պատճառէ կառավարութեան։ Որոշուած է զինուորական մեծ ուժեր ղրկել և արդէն իսկ շոգենաւեր վարձուած են զինուորներու փոխադրութեան համար։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Սքիւպի իշխանութիւնները հրահանգ առած են առանց կառավարութեան հրամանին ձերբակալութիւն չընելու։ Կը ծանուցուի թէ կառավարութիւնը որոշած է երեք զօրաբանակ հաստատել Սելանիկի, Մանաստըրի և Սքիւպի մէջ, ու երկու անջատ զօրաբաժին՝ Եանեայի ու Շքոտրայի մէջ։

ՔՈԼԵՐԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ

Պոլիս հասած տեղեկութեանց նայելով քոլերան դարձեալ երեւան եկած է Մուսթաֆա-Փաշա՝ պահակազօրքին մէջ։

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Դեկտ. 18 1

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	ղրշ.	100—02
» վար գին		100—02
» » բարձր գին		100—07
» » գոցուեցաւ		100—05
Ռում. Երկ. բացուեցաւ	ֆր.	215—62
» » վար գին	»	215—62
» » բարձր գին	»	215—87
» գոցուեցաւ	»	215—75
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	14—07½
» Ժուիսանս	»	9—07½
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—67
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	49—
» » Օսմանի	»	1—12½
Գրէտի Ֆոնս. Էժիբթ. հին	Ֆր.	335—
» » » նոր	»	270—
Թրամուէյ	»	58—
Ջարթրէզ	»	39—50
Կ. Պոլսոյ քարափ	»	444—
Գանգ. Օթթոմ.	Լ. Օ.	18—50
Օսմ. Ծխախոտի ընկ.	»	16—30
[illegible]	»	14 50

ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԱՏԵՆ
ՊՈՄՈՆԹԻԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ
ԵՌԱՑԱԾ ՋՈՒՐԷՆ ԱՒԵԼԻ ԱՆՈՐԺԵԼԻ ԵՒ ԴԵՂԷ ՄԸ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ Է. ՔԱՆԻ ՈՐ 130 ԱՍՏԻՃԱՆ ԵՌԱՑԱԾ ԵՒ ՊԱՍԹՕՐԵԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ 70 ԱՍՏԻՃԱՆ ԶՏՈՒԱԾ Է

ԷՄՆԻՅԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ ՍԱԹԸՇ ԻԼԱՆԸ

Պէհէր արշունը լիրա 100 Մզատը զրաի

Ղրուշ	Նումէրօսը	փարմաք	արշունը
42	միւքէրր. 15	-	136
35	1	-	211
40	2	-	268

Կիւլէնպէկի Խայրուլլահ էֆ. մերհումըն թէյինտէն տօլայը սանտըղա մերհուն վէ մէֆրուզ պուլունան Ֆաթիհտէ Խարաճճը Մուհիտտին մահալլէսինտէ Կիւլէնպէկի ճատտէսինտէ քեարին արսատան միւֆրիզ օլուպ պալատէ միգտարը զրաալարըյլա նումէրօլարը մուհարրէր պուլունան զրամլար լիրայի օսմանի եիւզ ղրուշ հիսապըյլա հիզալարընտա կէօստէրիլէն ֆիյաթլարըյլա Թալիպլէրի էօհտէսինտէ թէքէրրիւր իտէրէք մուվաքքաթ գարարատէլէրի քէշիտէ գըլընմըշ օլմալըյլա եիւզտէ պէշ զամմ իլէ Թալիպ օլանլարըն օթուզ պիր կիւն միւտտէթ զարֆընտա սանտըգ իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

⁂

Նումէրօսը		Մրզաարը զրաի փարմաք	արշունը
5		18	173
7			160
9		12	181
2	միւքէրրէր		200
15	միւքէրրէր		199
17			197
35			206
13		12	211
31			177
40			161
37			229
15			206
33			184
11		12	177
29			170
27			186
25		12	146
23			139
21		12	167
15	միւքէրրէր		262
3			175
38		12	106
19		12	167
2	միւքէրրէր		253
2	միւքէրրէր		256
8			196
4			196
6			196
10			196
12			185
2	միւքէրրէր		197
2	միւքէրրէր		195
2	միւքէրրէր	12	194
2	միւքէրրէր		191
2			178

Կիւլէնպէկի Խայրուլլահ էֆ. մերհումըն թէյինտէն տօլայը սանտըղա մերհուն վէ մէֆրուզ պուլունան Ֆաթիհտէ Խարաճճը Մուհիտտին մահալլէսինտէ Կիւլէնպէկի ճատտէսինտէ քեարին արսատան միւֆրիզ պալատէ նումէրօ վէ միգտարլարը մուհարրէր օթուզ պէշ գըտա արսա միւզայէտէյէ վազ իտիլմիշտիր Թալիպ օլանլարըն սանտըգ իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Պ. ՍԱԱՏՈՒԼԼԱՀ
ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
Սիրքէճի, Ռալլի խան

Մեծ և փոքր փոխադրութեանց մասին Բարիզի մէջ մեծ համբաւ հանած Տիւլանէի գործարանին արտադրութիւններուն Թուրքիոյ ընդհանուր ներկայացուցիչը ըլլալով Պ. Սաատուլլահ գիտական վերջին յառաջդիմութեանց համաձայն շինուած նորագիւտ Օթօմօպիլներ, Քամիօն-Օթօմօպիլներ, ինչպէս նաեւ Գուլպայ և Ֆանէլա հիւսելու մեքենաներ, Երկրագ. մեքենաներ և Ասեղնագործութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ գործիներ կը ծախէ և կ՚ապսպրէ։ Նոյնպէս մեքենաներու զետեղումը կը ստանձնէ նպաստաւոր պայմաններով։ Երաշխաւորութեան փոխարէն հարկ եղած դիւրութիւնները կ՚ընծայուին։ Մեքենայի վերաբերեալ ամէն գործերու մասին մեծապէս գոհ պիտի մնան անոնք որ այս վաճառատունը դիմեն։ Այս առթիւ պէտք է յիշել որ 19 0ի Լոնտոնի ցուցահանդէսին մէջ ոսկի շքադրամ տրուած է Պ. Սաատուլլահ պէյի յանձնակատարութեան Տանը։

ԾԱՆՕԹ.— Անոնք որ օթօմօպիլ գնել կ՚ուզեն, մեծապէս գոհ պիտի մնան դիմելով Բանկալթիի Հայոց գերեզմանատան կից գտնուող օթօմօպիլի կայանը, ուր պիտի կրնան գտնել ամէն տեսակ օթօմօպիլներու նմուշներ, իրենց ուզած ընտրութիւնը ընելու համար։ Բերայի մէջ երթեւեկող բոլոր վարձու օթօմօպիլները կը պատկանին Պ. Սաատուլլահ Տան։

ԼՈՒՎՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
209, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 209
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ
ՊԱՏԻ ՆԿԱՐՈՒՆ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ ԼԻՆԳՐՈՒՍԹԱ
ԿԵՐՊԱՍԷ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԿԻՊԻՒՐԷ
ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՆԿՈՂՆԻ ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ
ԳՈՐԳԵՐ
ՑԹՈՐՆԵՐ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ՊԱՐԶ
ԵՒ ՊՕՆ-ՖԱՄ
ԼԻՆՕԼԷՕՄ ԵՒ ՄՈՒՇԱՄԲԱ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ ՓԱԿ ԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ 17—20

ՎԱՅԵԼՉԱՍԷՐ ԿԻՆԵՐՈՒՆ
ՁԵՐ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐԸ ԳՆԵԼԷ ԱՌԱՋ, ԱՅՑԵԼԵՑԷ՛Ք
ՄԱՐԻՕ ՊԷԼԷԿՐԻՆՈՅԻ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՈՐ ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՏԻԿ. ՔԱԹԻՆԱ ԱՆԹՕՆԻԱՏԻՍԻ
ՃԱՐՏԱՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ
Բերա Մեծ-Փողոց թիւ 288 Ա. Յարկ մուտքը Ժան Էվլէնիտիսի վաճառատունէն, Պռասըրի տը Լօնտրի դիմաց

Սոյն վաճառատան մէջ պիտի կրնաք գտնել վերջին նորաձեւութեան համաձայն ու վայելուչ ճաշակով պատրաստուած լաւագոյն մօտէլներ, որոնք անմրցելի գիներով կը ծախուին։ Ապրանքները բերուած են եւրոպական լաւագոյն և ամենամեծ գործարաններէն։

Վաճառատան մասնագիտութիւնն է 10 - 10
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐՈՅԹԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆ
ԳԼԽԱՐԿՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

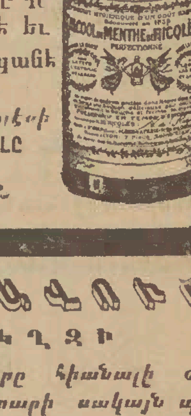
ALCOOL DE MENTHE DE RICQLÈS

ՌԻՔԼԷՍ 16
RICQLÈS
ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼ
ՄԱՐՍԷԼ ԼՈՒԻՑԱՑ
որովայնի ցաւերը կը բժշկէ։ Քոլերայէ եւ քոլերինէ կ՚պաշտպանէ
ՊԱՀԱՆՋԵԼ Ռիքլէսի
ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼԸ
70 տարուան
ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՕԹԷԼ ՍԱՎՈՒԱ
ՄԵԾ ԿՂԶԻ

Աշնանավերջի օրերը հիանալի օդով մը կ՚անցընենք այս տարի սակայն պէտք է օգտուիլ բնութեան այդ բացառիկ շնորհէն, զոր կրնաք վայելել մեծ կղզի երթալով, ուր Օթէլ Սավուա ծանօթ օթէլը կը գտնուի, Վարդան էֆ. Վարդանեանի անօրէնութեան ներքեւ։ Մեծ կղզիի օդը հրաշալի է այս պահուս, իսկ օթէլին մէջ տիրող մաքրութիւնը, կանոնաւոր սպասարկութիւնը եւ կերակուրներուն մասին տարուած խնամքը ամէն գովեստէ վեր է։ Կը բաւէ այդ պանդոկը այցելել, մեր ըսածին համոզուելու համար։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1,000,000 Ֆիօրին դրամագլխով
Ամբողջովին վճարուած

Սոյն ընկերութիւնը, 1904 սեպտ. 22 թուակիր արք. հրամանագրով Ամսթէրտամի մէջ կազմուած, պարգեւաւոր պարտաթուղթեր շրջաբերութեան հանած է, որոնք խիստ նպաստաւոր և ապահով արժեթուղթեր են ու չափաւոր գին մը ունին։ Տարին վեց թիրաժ ունի։ Յառաջիկայ թիրաժը պիտի կատարուի 1910 դեկտ. 2/15ին։

Մեծ պարգեւը՝ 250,000 Ֆրանք

Երկրորդ պարգեւը՝ 10,000 ֆրանք. ուրիշ 1998 թիւեր ալ զանազան գումարներ պարգեւ կը շահին։ Իւրաքանչիւր պարտաթուղթի գինն է 166 ղրուշ 20 փարա, կանխիկ։ Գնումներու համար պէտք է դիմել Պ. Բ. Աստլի և ընկ.եան (Բրէտի Բօբիւլէր Օթօման), Բիւյիւք Թիւնէլ խան, Կալաթա։ Անոնք որ արտասահմանէն կ՚ուզեն պարտաթուղթ գնել, պէտք է մանտա-բօսթ ղրկեն կամ Պոլսոյ վրայ չէք մը քաշեն։

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԹԻՒ
Այրերու, կիներու եւ տղայոց յատուկ նորաձեւ ապրանքներու նոր մթերք մը հասած է
ՄԱՅԷՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
Նուէր պօնէթըրի
Ճամբորդութեան առարկաներ

ԱՒՍՏՐԵՒՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ
ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՃԱՇԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՍԱԼՕՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԶԱՐԴԱՐՈՒՆՑԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ԿԱՐՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ
ԲԷՐ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 320 (ՆԱԽԿԻՆ ԲՈՒԼԷ ՔՐԻՍԹԱԼ)

ՄՆԱՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ
ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱԶՄԱԾՆԵՐ, ԱԹՈՌՆԵՐ, ԱԹՈՌՆԵՐ,
ՊՐԻԶԳԻՔՆԵՐ
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԿԵՐՊԱՍԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՄՊԱՀԱԺԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
Զափու վրայ յանձնարարութիւններ
բնակարաններու համար

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱՅԼԱԿԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՕԴԸ
ՆՈՅՆՊԷՍ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԱՐԻՒՆԸ

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԱՐԻՒՆ,
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿՈՐՈՎ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԿՐԵՑԷՔ
ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ
ՈՐ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ Է ՏՈՔԹ. ՐԻՉԱՐՏՍԸՆԻ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ
ԲՆՈՒԹԵԱՆ
ԴԱՐՄԱՆՆԵՐԸ

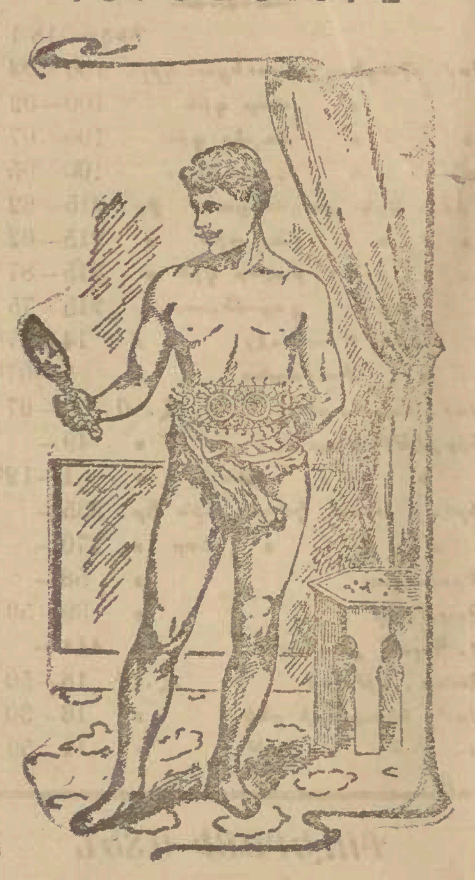

ՄԻԱԿ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ
Ղալաթիա, Սէն Բիէր խան
Թիւ 25—26

Ամենէն ապահով, լաւագոյն եւ ամենաազդու դարմանն է հետեւեալ հիւանդութիւնները բուժելու համար, որոնք սերեալ անմաքրութենէն տռալ կուգան.—Գլխացաւ, յօդացաւ, յօդատապ օդերու սլոտով, ջղացաւութիւն, խասնուք, սիամիք, գլխի պտոյտ, ամլութիւն, անկարողութիւն, ջղային տկարութիւն, կիներու հիւանդութիւններ, ստամոքսի տկարութիւն, ջլախտ, աւազախտ, յիշողութեան կորուստ, նիհարութիւն, կիներու տկարացումը եւայլն։

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻԻՆ գինն է ֆրանք 40 թիւ 1, ֆրանք 50, թիւ 2, ֆրանք 75 թիւ 3։ Կը ծախուի Ֆարմասի Ֆրանսէզ, Ս. Ռըպոլ, սիթէ Բումէլի, Բերա։

BANQUE D'ATHENES

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋ ՊԷՄ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Ֆրանքի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9.275,000 Ֆրանքի
Կեդրոնատեղի՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զաքազիք, Լիմասօլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Քավալա, Իզմիր, Քասնթի, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիօս, Խանիա, Պիրէօս, Բաթրաս, Վոլօ, Շիրա, Քալամաթա, Թրիբոլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Րէթիմօ (Կրետէ)։

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕԲԼԵՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատան վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխատուութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ եւ Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթուղթեր.— Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր եւ եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ աննշան վարձքի մը փոխարէնը և գանձում ամէն կարգի կտրօններու։

Աւանդ.— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնտուկ.— Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %-ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու։

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Եէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, նաեւ նաւամատոյցին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխատուութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

Ընդհ. Տնօրէն
Ք. ՄԱՀԱՍ.

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈԳՈԼԱՆ

ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ՍՊԱՌՈՂՆ Է
Օրական սպառումն է 60,000 Քիլօ
Փնտռեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈԳՈԼԱՆ, կեղծ անունէ զգուշացէք։

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ„

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883ԻՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ Ֆրանսական կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և … ըլլութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3.000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՊՈՒ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամենուն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱԼԱԹԱ
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ԹԱՐԱՖ

Տնօրէն
Թ. ՌԸՊՊԻԼ

72—6

ԲԱՍԻՖԻՔ

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ԱՐԿԱԾԻ, ԱՆԴԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՀՈՒԱՆ
ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄՆԱՑՈՒՆ ԳՈՒՄԱՐ 8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ 5,000,000

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Փարիզ, Պուլվար Մաճէնթա (Ժ. շրջանակ) Թիւ 111

Ընկերութիւնը կը ճանչնայ սով. դատարաններու իրաւասութիւնը և վնասները անմիջապէս կը վճարէ։ Ընկերութեան դրամատունն է Քրէտի Լիոնէ։

Թուրքիոյ մասնաւոր Տնօրէն
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ
Ղալաթիա, Ս. Բիէր խան, Թիւ 25-26

Փորձառու և լաւ յանձնարարական ունեցող գործակալներ կը փնտռուին սով. նահանգներու և Կ. Պոլսոյ արուարձաններուն համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ Միջնորդներ կը փնտռուին մայրաքաղաքիս համար։ 15—13

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարոէլլօ	3709	Սաբֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Մէքատօ	3557	Տեբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթինաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սքէրօ	1203
Գասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտաքօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Գորատինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտալօ	5540	Նէքօ	1933	Թ. Ուիլըսըն	1546
Գրֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Դէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէաօ	1053	Խնթացրօ	4036	Թոլէտօ	1470
Դալիբաօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Դարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դագօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէօնիթօ	2272	Ռիալթօ	3329	Վիլթուըն	2391
Սոռէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Ռինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիէլօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Դոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօճէս	1789	Թորօ	
Դորօ	895	Կրատօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզարիօ	138	Մալօն	

Քասբէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ժօրտօ, հոս ժամանած է։
Մornffo շոգենաւը, նաւապետ Մէքարէն, հոս ժամանած է։
Սիսէրօ շոգենաւը, նաւապետ Մարթէն, հոկտ. 26ին հոս կը սպասուի։

Դիմել Գործակալներուն Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՑՑՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւմթ խան, Ղալաթիա։

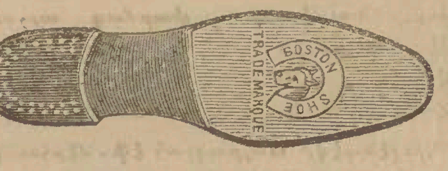

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ

Բերա, Skorp Եօլ աղղը,
Խտիվիէլ Բալասի դիմաց. թիւ 450

ԳԱՐԼՕ ԱՊՆԱՄ

Ամերիկեան կօշիկներ, արանց համար	85 դր.
« *պօթ* » »	85 »
Սթամպօլ ֆօրմաօր պօթ, արանց եւ կանանց համար, կապիչով և կոճակով	65
Վիտէլլա պօթ, կապիչով եւ կոճակով	55
Կլասէ սկարբին, Թօքալով վերջին նորաձեւութեամբ	45
Տղայոց համար, 4—8 տարեկաններու	15
» » *9—15* »	30
Արանց համար կրկնակօշիկ, ամերիկեան	23
Կանանց » »	17
Պզտիկ աղջիկներու » »	14
» *տղոց* » »	11

Ձմրան համար տեսակ տեսակ բանթուֆներ
5 ամիս պայմանաժամ
ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 10—10

Cie 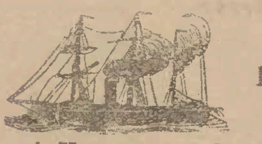 Russe

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Ուր. 15/28 Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէոս, Աղեքսանդրիա. ժամը 11ին։
Բշ. 11/24 Սէվաստոբօլ. ժամը 10ին։
Ուր 15/28 Տարտանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Քիօս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիբոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ Սայիտ և Աղեքսանդր. ժամը երեկոյեան 2ին։
Եշ. 14/27 Օտեսա. ժամը 10ին։
Գշ. 12/25 Ինէպօլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, և Պաթում. ժամը 10ին։
Շբ. 16/29 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա. երեկոյեան ժամը 4ին։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3.700.000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ.Պոլիս Վոյվոտա փողոց
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Այըր Էֆ. խան
Բիւթիւպհանէ փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Տրամա, Մանասթըր, Սելանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Սքիւպ Սքէչէ։

Գրասենեակներ՝ Կիւմիւլճինա, Գուսմանովա և Սուֆլի։

Սելանիկի պանքան կը զբաղի պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի։

Խնայողական Սնտուկ՝ Նպաստաւոր տոկոսով։

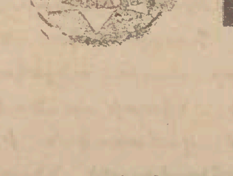

ՌՕՍԻԱ

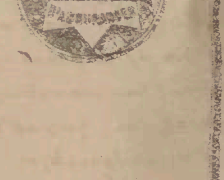

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի եւ շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան եւ ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000 »
1909 *տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս*	88,218,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վոյվոտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աչըր Էֆէնտի Ճատտէսի, Թիւ 26
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

ÇA NE COUTE RIEN

d'avoir son nom et adresse
insérés correctement dans
l'ANNUAIRE ORIENTAL.
Il suffit pour cela d'envoyer
sa CARTE DE VISITE avec
les indications nécessaires à la
DIRECTION DE L'ANNUAIRE ORIENTAL
21, Rue de Pologne - Péra.
Les insertions des noms et adresses
sont faites
GRATUITEMENT

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲԱՌԳԻՐՔ
ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
Աւարտեցաւ սոյն հոյակապ համայնագիտական բառագիրքը։ Կը ծախուի Մատթէոսեան գրատունը, երկու հատոր 120 դրուշ։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Թուրք Լօյտով տարին	.108	դր.
» » » *վեցամսեայ*	60	»
Գաւառներու համար տարին	108	»
» » *վեցամսեայ*	60	»
Արտասահմանի համ. տարեկան	35	ֆր.
» » *վեցամսեայ*	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 դրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներ տառերին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենաապահովն եւ առանց միջնորդ Մաթէոսեանն է.

Արտօնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ